

הזנות המקוונת

חיים ויסמונסקי*

רבות נאמר ונכתב על כך שהמרחב המקוון, מלבד יתרונותיו ותרומתו האדירה לחברה האנושית, מקדם ומלבה גם תופעות שליליות, לרבות התנהגויות פסולות ואסורות הפוגעות בערכים מוגנים. לעיתים, התנהגויות אסורות מהמרחב הפיזי הועתקו, באופן מלא או חלקי, אל המרחב המקוון, תוך ניצול מאפייני המרחב על מנת להתפשט, להגיע לקהלים חדשים ולהגדיל את פירות העבירה. תופעת הזנות במרחב המקוון היא דוגמה מובהקת למקרה של העתקת פעילות אסורה מהמרחב הפיזי לזה המקוון, תוך שכלולה של הפעילות והרחבתה לאופקים חדשים. למעשה, במידה רבה האינטרנט החליף את ה"רחוב" כמרחב העיקרי שבו מוצעים שירותי הזנות לקהל הצרכנים. כך, ניתן למצוא כיום פרסומים ומודעות גיוס לשירותי זנות באתרי אינטרנט ייעודיים, אך גם בתוך רשתות חברתיות לגיטימיות, באתרי היכרויות ועוד. כמו כן, צמחו במרחב המקוון מופעים חדשים של שירותים מיניים תמורת תשלום. באופן כללי ניתן לתאר שני אפיקים עיקריים שבהם ניכרת השפעת המדיום המקוון על תופעת הזנות: האחד, הגברת הפרסום של שירותי זנות "קלאסיים", והשני, פיתוח שירותי מין חדשים, שאינם מחייבים מפגש פיזי בין נותני השירותים לבין צרכניהם. התפתחויות אלה מתאפשרות ומואצות, בין היתר, בשל המאפיינים הארכיטקטוניים-טכנולוגיים, המשפטיים והמוסדיים של המרחב המקוון. מאמר זה מבקש לבחון האם ובאיזו מידה יש להפיל את המופעים השונים של הזנות המקוונת. לשם כך המאמר בוחן תחילה את הגדרת ה"זנות" ואת היקפם של האיסורים הפליליים הקיימים בתחום הזנות הן בדין בישראל והן בדין המשווה. לאחר מכן, המאמר מלבן את הערך המוגן המדויק שעבירות הזנות משרתות, זאת על מנת לשרטט את הגבולות העדכניים לתחימת האיסורים הפליליים על תחום הזנות המקוונת.

* דוקטור למשפטים, מנהל מחלקת הסייבר בפרקליטות המדינה, עמית מחקר במרכז פדרמן לחקר הסייבר – תוכנית משפט וסייבר, האוניברסיטה העברית בירושלים. האמור במאמר מבטא את עמדתו האישית של הכותב בלבד. תודות לעו"ד תומר שטיינברג ולגב' שרה גרין על סיועם ותרומתם למאמר. תודה נוספת לחברי מערכת כתב העת "מעשי משפט" ולעורכת המשנה ניצן קוטון על הערותיהם המועילות.

מבוא

רבות נאמר ונכתב על כך שהמרחב המקוון, מלבד יתרונותיו ותרומתו האדירה לחברה האנושית, מקדם ומלכה גם תופעות שליליות, לרבות התנהגויות פסולות ואסורות הפוגעות בערכים מוגנים.¹ לעיתים, התנהגויות אסורות מהמרחב הפיזי הועתקו, באופן מלא או חלקי, אל המרחב המקוון, תוך ניצול מאפייני המרחב על מנת להתפשט, להגיע לקהלים חדשים ולהגדיל את פירות העבירה.²

תופעת הזנות במרחב המקוון היא דוגמה מובהקת למקרה של העתקת פעילות אסורה מהמרחב הפיזי לזה המקוון, תוך שכלולה של הפעילות והרחבתה לאופקים חדשים. למעשה, במידה רבה האינטרנט החליף את ה"רחוב" כמרחב העיקרי שבו מוצעים שירותי הזנות לקהל הצרכנים. כך, ניתן למצוא כיום פרסומים ומודעות גיוס לשירותי זנות באתרי אינטרנט ייעודיים, אך גם בתוך רשתות חברתיות לגיטימיות, באתרי היכרויות, ב"חלונות צצים" ("pop-up") אגב גלישה באתר לגיטימי ועוד. כמו כן, צמחו במרחב המקוון מופעים חדשים של שירותים מיניים תמורת תשלום. כך, שירותי מין באמצעות מצלמות חיות (web-camming) מוצעים לצרכנים המוכנים לשלם תמורת צפייה במופע מיני פרטי.

במסגרת המאמר אציג בהרחבה את מופעיה השונים של תופעת הזנות כפי שהיא מתבטאת כיום במרחב המקוון (להלן: "הזנות המקוונת"). בכלל זה יוצגו שירותי זנות "חדשים", המתרחשים באופן מלא במרחב המקוון, כך שאינם כוללים מגע פיזי, או אף קרבה פיזית, בין הצרכן לבין נותנת שירותי הזנות.³ ההפלה של הזנות המקוונת, החדשה, מחייבת תחילה בירור לגבי מהותו של הערך המוגן המדויק שעבירות הזנות משרתות, זאת על מנת לשרטט גבולות חדשים לתחימת האיסור הפלילי.

סדר הדיון במאמר יהיה כדלקמן: בפרק הראשון אציג תיאור עובדתי של תופעת הזנות המקוונת, ואתמקד בשני אפיקים עיקריים שבהם ניכרת השפעת המדיום המקוון על תופעת הזנות: האחד, הגברת הפרסום של שירותי זנות "קלאסיים"; והשני, פיתוח שירותי מין חדשים, שאינם מחייבים מפגש פיזי בין נותני השירותים לבין צרכניהם. בפרק השני אתאר את מאפייניו הארכיטקטוניים-טכנולוגיים, המשפטיים והמוסדיים של המרחב המקוון המאפשרים את התפשטות הזנות המקוונת על צורותיה השונות, שלמולם ניצבות רשויות החקירה הנדרשות לערוך שינויים מהותיים בהכשרה ובפיתוח תפיסת הפעלה המותאמת לחקירה בסביבה המקוונת. בפרק השלישי אבחן את הכלים המשפטיים הקיימים להתמודדות עם הזנות המקוונת, תוך הבחנה בין מישור הדין המהותי לבין המישור האכיפתי. הבחינה תתבצע בעיקר על הדין הישראלי, תוך הפניית מבט אל הדין הזר. בפרק הרביעי אציג את האופן שבו יש להחיל את האיסורים הפליליים על הזנות המקוונת, ובכלל זה אדון בשאלה האם יש מקום להפליל שירותי מין מקוונים שאינם כרוכים במגע בין הצדדים. לשם כך אעסוק בשאלה מהו הערך המוגן המדויק שעבירות הזנות משרתות, זאת על מנת לשרטט גבולות חדשים לתחימת האיסורים הפליליים. לבסוף אסכם את הדיון.

א. מעגל הזנות המקוונת

1. כללי

ברומה להתנהגויות פסולות אחרות, גם תופעת הזנות, על צורותיה ורבידיה השונים, הושפעה מהתפשטות המרחב המקוון. אם בעבר תופעת הזנות התקיימה ברחוב ותחת קורת גג (בבתי בושת, בדירות דיסקרטיות ובחדרים פרטיים במועדוני חשפנות),⁴ הרי שבעידן האינטרנט התרחבו האמצעים והפלטפורמות לגיוס, לפרסום, לביצוע ולצריכת שירותי זנות.⁵ אל הזנות במרחב הפיזי התווספו פלטפורמות רבות שבהן מציעים אנשים במגוון גילים, לרבות קטינים, בעיקר נשים אך גם מספר לא מבוטל של גברים, מבחר שירותים מיניים שונים תמורת תשלום.

למעשה, האינטרנט משמש כמרחב העיקרי לפרסומי שירותי המין בתשלום, זאת להבדיל מדרך הפרסום בעבר, שנעשתה בעיקר במרחב הציבורי הפיזי.⁶ באמצעות טכנולוגיות מרקטינג (marketing) במרחב האינטרנטי, יכולות השיווק והפרסום של שירותי המין בתשלום גבוהות הרבה יותר. הסרסורים וסוחרי המין יכולים להגיע בקלות רבה לקהל צרכנים רחב, ולהציע להם את שירותי המין בהתאם להעדפותיהם ולהרגלי הצריכה שלהם. גם אפשרות הגיוס של אנשים לזנות מתעצמת, נוכח הפלטפורמות האינטרנטיות השונות המאפשרות גישה ישירה, בלתי-אמצעית, אנונימית, מיידית וגלובלית לקהלי יעד שונים, לרבות אוכלוסיות בסיכון שפוטנציאל גיוסן לזנות גבוה.⁷ כיצד נראה מעגל הזנות המקוונת? ממה הוא מורכב? אתאר להלן את מופעי הזנות המקוונת. ראשית אסקור את מופעי הזנות המקוונת המגבירים וממשיכים באופן ישיר את מופעי הזנות במרחב הפיזי. לאחר מכן אציג שירותי מין "חדשים", שאינם דורשים מגע פיזי בין נותנת שירותי המין לבין הצרכן. שירותים אלה מרחיבים למעשה את "תפריט" השירותים המיניים בתשלום שהיו אפשריים במרחב הפיזי.

2. הגיוס לזנות באמצעות האינטרנט

להבדיל מבעבר, הגישה של הסרסורים וסוחרי המין לאוכלוסיות פוטנציאליות לעיסוק בזנות, היא כמעט בלתי-מוגבלת. אם בעבר גישתם הייתה מתוחמת מבחינה לוקאלית וגאוגרפית, הרי שכיום, לאור התפתחותן ועלייתן של פלטפורמות מקוונות שונות, בפרט הרשתות החברתיות האינטרנטיות, יכולתם של הסרסורים וסוחרי המין ה"מגייסים" לשים את ידם על עוסקים פוטנציאלים בזנות וללכוד אותם ברשתם – גדלה באופן ניכר.⁸ ה"גיוס" הוא הן לזנות במרחב הפיזי והן לזנות המתבצעת במרחב המקוון.

"זה התחיל עם אישור חברות באתר פייסבוק", כך מתארת צעירה מארצות הברית את תחילת התהליך שבסופו מצאה עצמה עמוק בתוך מעגל הזנות.⁹ באותו מקרה, ה"מגייס" ניצל את מצוקתה האישית והמשפחתית של הצעירה, פיתה אותה והבטיח לה הבטחות שווה בהתכתבותיהם בפייסבוק, ושידל אותה לקיים עימו מפגש. בסופו של מפגש זה מצאה עצמה הצעירה מציעה את גופה תמורת תשלום לעוברי אורח. במקרה אחר

שפורסם בארצות הברית, נאשם נשפט והורשע בגין עבירות של סחר בקטינים לשם עיסוק בזנות, זאת לאחר שיצר עימם קשר ראשוני באמצעות הרשת החברתית Myspace.¹⁰ הקלות שביצירת קשר אישי עם זרים מקבוצות אוכלוסייה שונות באמצעות הרשתות החברתיות נובעת ממאפיין הנגישות של האינטרנט והרשתות החברתיות לאיך-ספור משתמשים. כך מתאפשר ל"מגייסים" להפעיל את תחבולותיהם ולגייס נשים וגברים, לרבות קטינות וקטינים, מכל רחבי העולם לתעשיית הזנות. תופעת ניצול אתרי האינטרנט ה"לגיטימיים" לצורכי גיוס לזנות מתקיימת גם בישראל. כך, למשל, ביוני 2020 שתי נאשמות שגייסו נשים למתן שירותי זנות באמצעות אתרי אינטרנט "רגילים", הורשעו בין היתר בעבירות של סרסרות למעשי זנות, החזקת מקום לשם זנות והבאת אדם לידי עיסוק בזנות.¹¹

3. פרסום שירותי זנות והצעות ללקוחות לרכישת שירותי זנות באינטרנט

עולם הפרסום, השיווק והמסחר שינה את פניו בזכות האינטרנט והרשתות החברתיות. לא בכדי עסקים רבים ממקדים את מירב השקעתם, האיכותית והפיננסית, בפעילויות שיווק ופרסום. מרבית בתי העסק, מתחומים שונים, משתמשים במודלים עסקיים המשלבים פעולות פרסום באמצעות האינטרנט, תוך שימוש בטכנולוגיות חדשניות המתאימות את מושא הפרסום להרגלי הצריכה של ה"גולשים". החל ממכירות בגדים מקוונות, עובר להזמנות של חופשות בחו"ל וכלה בחיפוש אחר בעלי מקצוע ספציפיים – הגולש יכול למצוא באינטרנט מענה לכל רצונותיו, הכול מפורסם בצורה ויזואלית ונגישה, ומותאם לצרכיו האישיים. כך הוא הדבר גם בשירותי הזנות. אם בעבר היה על צרכן שירותי המין בתשלום להגיע באופן פיזי ל"רחוב", ולבחור את האדם העוסק בזנות שבו הוא חפץ על סמך מאפיינים חיצוניים, הרי שכיום הצרכן יושב בביתו מול המחשב, וביכולתו לבחור מתוך שלל שירותי המין הרבים הנחשפים בפניו.¹² צרכני שירותי מין יכולים לחפש באמצעות האינטרנט שירותים ספציפיים המתאימים לרצונותיהם, להיחשף לשירותים חדשים שאותם לא הכירו, ואף לקרוא ביקורות "גולשים" על שירותי הזנות של אישה מסוימת.¹³

(א) אתרי אינטרנט ייעודיים

חיפוש פשוט במנועי החיפוש המרכזיים, דוגמת מנוע Google, מוביל לאתרים רבים המוצגים לכל משתמשי האינטרנט והמשמשים באופן בלעדי להצעה ולפרסום של שירותי מין לציבור.¹⁴ בסקר הלאומי על תופעת הזנות בישראל, שנערך באפריל 2016, נמצא כי במהלך שנת 2014 פעלו בישראל כ-670 אתרי מין בעברית, אשר בין היתר כוללים תמונות ארוטיות של נשים או גברים, והפניה לשירותי זנות או פרסום שלהם, כולל דרכי יצירת הקשר עם נותני שירותי הזנות.¹⁵

מידת הישירות של ה"פרסום" משתנה מאתר לאתר. לצד אתרי אינטרנט שבהם תוכן הפרסום בדבר שירותי זנות הוא מובהק וישיר, ישנם אתרים שבהם הפרסום מרומו

יותר, והמודעות מתייחסות לעיסוי ארוטי "בלבד", אולם הרמזים בפרסום עבים דיים כך שהצרכן יבין במה המדובר. בהקשר זה יצוין כי בעניין פיש¹⁶ הורה בית המשפט על הסרת כמה אתרי אינטרנט ייעודיים, תוך שדחה את טענת ההגנה כי מדובר במודעות לעיסוי לגיטימי. בית המשפט מצא כי הפרסומים המרומזים באתרים אלה עולים כדי פרסום שירותי זנות, בניגוד לסעיף 205ג(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין"). בית המשפט עמד על כמה מאפיינים המעידים כי המודעות אכן פרסמו שירותי זנות, כגון תמונות נשים שהוצגו בעירום חלקי או מלא; סיפורים מיניים; מודעות על דירות להשכרה על בסיס שעת; שיווק של תכשירים הרלוונטיים ליחסי מין; והעיסוק הכללי בתכנים מיניים באתרים.¹⁷

עבור צרכן שירותי הזנות, האתרים הייעודיים, שאותם אפשר למצוא באמצעות מנוע חיפוש מוכר כ-Google, מנגישים את הזנות בקלות, במהירות, תוך הצגת מגוון הצעות לשירותי זנות שונים.¹⁸ כל שעליו לעשות הוא "להקליק" על אחד מבין שלל האתרים המופיעים בתוצאות החיפוש אחר "נערות ליווי" (או מילת חיפוש דומה), ומייד יקבל את פרטי ההתקשרות עם האישה ששירותיהם מוצעים באתרים. הצרכן אף יוכל לשלם באופן מקוון עבור שירות הזנות.

(ב) אתרי פורנוגרפיה

חלק ניכר מאתרי הפורנוגרפיה אינם מסתפקים בפרסום ושיווק של תכנים פורנוגרפיים, אלא מנצלים את הלגיטימיות-לכאורה שלהם ואת הפופולריות הרבה שלהם, ומציעים גם שירותי זנות.¹⁹ לא אחת באתרי הפורנוגרפיה ניתן למצוא עמודות של פרסום שירותי מין, על פי חלוקה לנושאים שונים, מיקום גאוגרפי, העדפות מיניות, וכן דרכי יצירת קשר. תופעה זו, מעבר לכך שיש בה כדי לטשטש את ההבחנה הרווחת בין פורנוגרפיה לבין עולם הזנות,²⁰ ממחישה את הפוטנציאל השיווקי הקיים במרחב האינטרנט. גולשים באתרים פורנוגרפיים, אשר מבקשים לממש את הפנטזיות המיניות שלהם בדרך של צפייה בתמונות ובסרטים, ותו לא, נתקלים במהלך הגלישה באפשרות של קיום מפגש מיני פיזי, בצורה קלה, נגישה וחשאית. כך, מרחיבים הסרסורים את קהל לקוחותיהם הפוטנציאליים, שהרי הם מציעים את שירותי המין לגולשים שלא דווקא מחפשים באופן אקטיבי את השירותים האלה, אלא נתקלים בהם באקראי, באופן בלתי-מכוון, במהלך הגלישה באתרים הפורנוגרפיים.

(ג) "חלונות צצים" (pop-up)

הטכנולוגיות הקיימות מאפשרות למפרסמים לשווק את שירותי המין המוצעים באמצעות "חלונות צצים", אשר מופיעים במצג המחשב של הגולש עת שהוא נכנס לאתרים מסוימים, לא דווקא לאתרי זנות או פורנוגרפיה.²¹ יכולות איסוף המידע על היסטוריית הגלישה (cookies), וההתחקות אחר הרגלי הצריכה המקוונים של הגולש, מאפשרות למפרסמים להשתמש בטכנולוגיית ה"חלונות הצצים" גם בשעה שהצרכן גולש באתרים

לגיטימיים, וגם כאשר הוא כבר סיים את גלישתו באתר שירותי המין או הפורנוגרפיה. ה"חלונות הצצים", שגם הם כוללים פרסום מותאם לצרכן בהתאם להגלי הצריכה שלו והעדפותיו, מאפשרים למפרסמים "לרדוף" אחר קהל הלקוחות הפוטנציאליים, ולבצע פעולות פרו־אקטיביות כדי לשווק את שירותיהם.

(ד) יישומונים ואתרי היכרויות

כיום, היכרויות מקוונות נעדרות סטיגמה, ואנשים רבים מחפשים קשר זוגי באתרים וביישומונים ייעודיים.²² בתוך כך, התפתחו גם פלטפורמות מקוונות המיועדות, ככלל, למפגשים מיניים מזדמנים, ולא לקשר זוגי לטווח ארוך, כגון Tinder ו־Grindr. לעיתים, נותני שירותי זנות מצטרפים לפלטפורמות אלה (ההצטרפות היא בחינם) ונעזרים בהן כדי לפנות לקהל צרכנים פוטנציאלי.²³ תופעה נוספת שמתלווה לפלטפורמות הללו היא גביית תשלום עבור מפגש מיני, באופן חד־פעמי או לפחות אקראי. כלומר, משתמשים שאינם עוסקים בזנות דרך קבע נכנסים לאפיוזרת זנות ומבקשים או מקבלים הצעה לקבל תשלום עבור מפגש מיני מזדמן, המתווך על ידי פלטפורמת ההיכרויות המזדמנות.²⁴

(ה) אתרי מסחר מקוון ורשתות חברתיות

באתרי אינטרנט לגיטימיים, הכוללים פרסומים של שירותים מקצועיים שונים, ניתן למצוא פרסומים גם של שירותי מין, בין במסווה של פעילות לגיטימית, דוגמת "עיסוי וריפוי", ובין באופן גלוי ופומבי. אתר Craigslist לדוגמה – מאתרי פרסום השירותים הגדולים בעולם, הפעיל בכשבעים מדינות שונות, התפתח עם השנים למוקד מרכזי של פרסום שירותי זנות,²⁵ וזאת על אף האיסור הפורמלי של מפעילי האתר על פרסומים אלה. בעקבות ביקורת ציבורית וממשלתית נרחבת בארצות הברית, מפעילי אתר Craigslist נקטו צעדים לצמצום תופעת פרסום שירותי המין באתר.²⁶

תופעה נוספת ומטרידה אף יותר היא פרסומם של שירותי מין ברשתות חברתיות לגיטימיות ופופולריות. באתרים דוגמת Facebook,²⁷ Twitter,²⁸ Instagram²⁹ ועוד – ניתן למצוא פרסום של שירותי זנות, לרוב במסווה של שירותים לגיטימיים, וזאת אף על פי שכלל הרשתות החברתיות הללו אוסרות על פרסומים כגון אלה.³⁰ בסקר שנערך בשנת 2011 נמצא כי 83% מהנשים העוסקות בזנות בעיר ניו יורק מחזיקות פרופיל פייסבוק שבו הן משווקות את שירותיהן, וכרבע מלקוחותיהן מגיעים בדרך זו.³¹ מחקרים נוספים של גופי תקשורת ואכיפה מרחבי העולם,³² טוענים כי ברשתות החברתיות המרכזיות ניתן למצוא מאות ואלפי פרסומים של שירותי מין, לרוב, כאמור, במסווה של פעילות לגיטימית. מחיפוש פשוט ברשתות החברתיות המרכזיות, ניתן למצוא פרסומים רבים של "דירות דיסקרטיות", "עיסוי ארוטי ומרפה", "טיפולים ארוטיים", "שירותי ליווי" וכיוצא בזה, שבהם יש פירוט של השירותים המוצעים, לצד תמונות ארוטיות ודרכים ליצירת קשר. יישומון נוסף שיש לציין בהקשר הוא Telegram, אשר גם בו ניתן למצוא ערוצים המכילים פרסומים לשירותי מין ואף ערוצי ביקורת לשם דירוג השירותים.³³

4. פורומים, חדרי צ'אט ופלטפורמות להעברת מידע בין צרכני שירותי מין תת־תופעה שהתפתחה בעקבות העתקת שירותי המין למרחב המקוון, היא הופעתם של פורומים אינטרנטיים וחדרי שיחוח מקוונים (צ'אט), שבהם יכולים הגולשים וצרכני שירותי המין לשוחח, לקיים דיונים, להחליף חוויות, לשתף ביקורות על שירותים ספציפיים שאותם רכשו או שכרו, וכן להעביר מידע רלוונטי בין האחד לשני.³⁴ תופעה זו מאפשרת לגולשים לצבור מידע המסייע להם לפתח ולשפר את חוויית ה"צריכה" שלהם. גם הצד השני של המטרס, היינו הסרסורים וסוחריו המין, מרוויח מהחלפת המידע המקוונת: המידע המפורסם בפורומים השונים מאפשר למשווקי השירותים ללמוד על הרגלי הצריכה של לקוחותיהם, על היתרונות והחסרונות שבשירותים המוצעים, ועל מאווייהם של הלקוחות. כך, יש בידי הסרסורים כלי אופטימלי המאפשר להם "לשפר" את שירותיהם ולהתאימם לצורכי הלקוחות. יתרה מזאת, המשתמשים משתפים מידע גם לגבי פעילות משטרתית לסיכול הזנות המקוונת, ואזהרות אלה פוגעות באפקטיביות של פעולות החקירה המשטרתיות,³⁵ אשר גם כך מוגבלות בשל מאפייני המרחב המקוון שיפורטו להלן בפרק ב.

אתרי אינטרנט מסוימים המפרסמים שירותי מין לקחו צעד אחד קדימה את אפשרות שיתוף המידע בין הלקוחות, ויצרו באתריהם פלטפורמות ייעודיות לחוות דעת ולשיתוף ביקורות גולשים, בדומה לפלטפורמות מוכרות מתחום התיירות (כ־TripAdvisor) והמסחר המקוון (כדוגמת eBay).³⁶ כפי שצוין בתת־הפרק הקודם, גם ביישומון Telegram התפתחו ערוצים לשיתוף ביקורות על שירותי זנות.³⁷

5. שירותי מצלמות חיות

כאמור בתחילת פרק ב, בכל הנוגע לזנות המקוונת, ניתן להבחין בין שני אפיקים עיקריים שבהם התפתחה הזנות במרחב המקוון. בתת־הפרקים הקודמים תיארתי מופעים הנוגעים לאפיק הראשון, שעניינו – הגברת והעצמת מופעי הזנות מן המרחב הפיזי. עתה אציג תופעה הנוגעת לאפיק השני – מופע "חדש" של שירותי מין, אשר אינו דורש מגע בין הצדדים.

עוד בראשית ימיה, אומצה טכנולוגיית שיחות הווידאו האינטרנטיות על ידי תעשיית המין ונעשה בה שימוש לצורך קיום שיחות וידאו ארוטיות און־ליין.³⁸ תופעה זו צברה תאוצה עם התפתחות הטכנולוגיה ושדרוג מהירות הגלישה ואיכות שיחות הווידאו, כך שכיום אתרי האינטרנט המשווקים שירותי מין, ובעיקר אתרים המפרסמים תכנים פורנוגרפיים, בחינם ובתשלום, מציעים אפשרות לצפות בגברים ובנשים, לרוב נשים, מבצעות בעצמן מעשים מיניים, כגון התפשטות ואוננות, והכול בשידור חי דרך צג המחשב, באיכות גבוהה. באפשרות הגולשים לבחור את האישה שבה הם רוצים לצפות, על סמך סממניה החיצוניים ומאפייניה כפי שהם מוצגים באתר. בתוך עמוד האינטרנט שבו מופיע השידור החי, קיימת, לצד שידור הווידאו עצמו, גם פלטפורמת שיחוח שבה הגולשים יכולים לכתוב תגובות חיות לאישה המופיעה בשידור, ואף לבקש ממנה לבצע

בעצמה מעשים מיניים ספציפיים, וזאת לצורך סיפוקם המיני.³⁹ באמצעות חדרי השיחות יכולים הגולשים להתאים את "המופע" המוצג לדרשותיהם ורצונותיהם, לוודא כי הם אכן צופים בשידור חי ולא בהקלטה,⁴⁰ וכן להעיר הערות בזמן המופע המשודר. לרוב, הכניסה לעמוד האינטרנט שבו מוצג המופע החי היא בחינם, ואולם כדי שהמופע החי יתחיל, ובפרט כדי שהאישה המצולמת תתפשט ותבצע בעצמה אקטים ארוטיים ומיניים, נדרשים הצופים לשלם סכומי כסף לאתר עצמו.⁴¹ תשלום גבוה מצד הצופה יכול להפוך את המופע מפומבי לפרטי, ולשלול גישה של צופים אחרים לשידור עצמו.⁴² נוסף על פרסום באתרים פורנוגרפיים, שירותי המצלמות החיות מפורסמים לא אחת ברשתות חברתיות, למשל על ידי צירוף קישור לאתר הייעודי.⁴³

לכאורה, מודל זה של מצלמות חיות מאפשר לאישה להיכנס למעגל העיסוק בשירותי מין באופן עצמאי, כמעט ללא עלות (שכן כל שנדרש הוא מכשור טכנולוגי בסיסי)⁴⁴ ומבלי לצאת את ביתם. תחושת הסיכון מפני פגיעה פיזית מצד צרכן שירותי המין או מצד מפיק או מארגן השירות – אינה מתקיימת כאן. על כן, שירותי המצלמות החיות משמשים פיתרון נוח לכניסה לעיסוק בשירותי מין בתשלום. חרף האמור, יצוין כי בפועל, נותני השירות בתחום זה אינם עצמאיים לחלוטין, אלא הם מתקשרים עם האתרים המעניקים את הפלטפורמה לשידור התכנים ולביצוע התשלומים תוך כדי הצפייה. אתרים אלה גובים עד כ-40% מן הרווחים.⁴⁵ הקמה עצמאית של פלטפורמה לשידור וגביית תשלומים אינה עניין פשוט, מצריכה ידע מוקדם, ועיקר הקושי הוא שיווק הפלטפורמה והגעה לקהל היעד. הפלטפורמות הקיימות, שלמעשה במידה רבה מסרסרות ב־Cam Girls,⁴⁶ הופכות, מבחינת הצרכנים, לשער הכניסה אל תחום המצלמות החיות, והם לא ייטו לפנות לאתר אינטרנט קטן ולא מוכר שאינו "בטוח" ואינו בעל "מוניטין" מבחינתם.

דוגמה לאתר מצלמות חיות פופולרי הוא אתר BongaCams.⁴⁷ במסך הכניסה מוצגים כל שידורי ה"לייב" המוצעים בו באותו רגע. ניתן לצפות בשידורים ללא תשלום וללא הירשמות לאתר. המשתמש יכול לבחור את השידור, לפי העדפותיו, מתוך השידורים הממוינים לפי קטגוריות ותגיות. כדי "להפעיל" את ה־Cam Girl, המשתמש נדרש לרכוש אסימונים. נוסף על כך, האתר הפעיל חשבונות ברשתות החברתיות, שבהן הוא שיווק ופרסם את תכניו.⁴⁸

6. אתרי היכרויות ייעודיים ל-"sugar dating"

בשולי סקירת מופעי הזנות המקוונת, יש מקום להזכיר גם את התופעה של אתרי היכרויות המיועדים למערכות יחסים המכוננות "sugar dating": שבהן צד אחד מספק תמורה (כסף או שווה-כסף) לצד השני, עבור מערכת היחסים. הזיקה בין יחסי המין הניתנים במסגרת ניהול אותה מערכת היחסים, לבין מתן האתנן – אינה ישירה.⁴⁹ לאתרים אלה מיוחסת פעילות שהיא מעין שילוב של אתרי היכרויות ואתרים המספקים שירותי ליווי.⁵⁰ במידה רבה קשה להבחין בבירור בינם לבין אתרי היכרויות לגיטימיים. ככל שהקשר

בין התומכת (ה־sugar daddy/momma) לבין הנתמכת (ה־sugar baby) הוא קצר יותר, וכולל בעיקר מאפיינים מיניים, בתמורה לכסף או שווה־כסף, ניתן לומר שהדבר מתקרב לתחום הזנות. כיוון שההבחנה בין אתרים אלה לבין אתרי היכרויות לגיטימיים היא מטושטשת יותר, נמנעת האפשרות לתייג את הפעילות בהם כפעילות המנוגדת לחוק העולה כדי פרסום שירותי זנות, סרסרות וצריכת שירותי זנות.⁵¹

ב. מאפייני המרחב המקוון והשפעתם על העתקת שירותי הזנות למרחב זה

ההתפתחות וההתרחבות של מעגל הזנות המקוונת מתאפשרות בשל העובדה שהמרחב המקוון מספק מצע גידול אופטימלי לכך. מאפייניו המשפטיים הארכיטקטוניים־טכנולוגיים של המרחב המקוון מאפשרים את התפשטות הזנות המקוונת. אל מול אלה ניצבות רשויות החקירה, הנדרשות לערוך שינויים מהותיים, בהכשרה ובפיתוח תפיסת הפעלה המותאמת לחקירה בסביבה המקוונת. אעמוד להלן על מאפיינים אלה של המרחב המקוון, בחלוקה למאפיינים ארכיטקטוניים־טכנולוגיים, מאפיינים משפטיים וכן מאפיינים מוסדיים.

1. מאפיינים ארכיטקטוניים־טכנולוגיים

ארכיטקטורה משפיעה על פשיעה, הן במרחב הפיזי והן במרחב המקוון.⁵² לארכיטקטורה של המרחב המקוון יכולה להיות השפעה מרסנת פשיעה מחד גיסא או מעודדת פשיעה מאידך גיסא, בהיותה כוח מסדיר להתנהגותו של הפרט.⁵³ להלן אמנה כמה מאפיינים ארכיטקטוניים־טכנולוגיים של המרחב המקוון המקשים על יכולת האכיפה במרחב:

ראשית, המרחב המקוון מאפשר אנונימיות יחסית, ולמשתמשים מתוחכמים הוא מאפשר אנונימיות מוגברת. האנונימיות היחסית נובעת מהאפשרות להציג עצמך ללא זהות, בזהות בדויה קבועה (פסבדונימיות) או ארעית. הבסיס להסוואת הזהות במרחב המקוון נעוץ בכך שהזיהוי הבסיסי נעשה על פי כתובת IP הניתנת לכל מחשב ברשת, אולם היא עשויה להשתנות מעת לעת.⁵⁴ במילים אחרות, כתובת ה־IP אינה מזהה חד־ערכי המאפשר זיהוי משתמש מסוים באינטרנט. מעבר לכך, גם אם אפשר לשייך כתובת IP למחשב מסוים, לא בהכרח אפשר יהיה לשייך את המחשב לאדם מסוים. זאת, משום שאפשר לגלוש באמצעות שרתי proxy שאינם שומרים את נתוני ה־"גלישה" של המחשבים שהתקשרו דרכם אל האינטרנט; ייתכן מצב שבו כמה מחשבים יהיו מחוברים ברשת פנימית (ביתית או משרדית), וכלפי הרשת העולמית (האינטרנט) תוצג כתובת IP אחת של הנתב, בעוד שבפועל לא ניתן יהיה לדעת איזה מהמחשבים ביצע את הפעולה שבגינה נפתחה החקירה.

נוסף על האמור, משתמש אינטרנט יכול לבחור להשתמש בשירותי אנונימיזציה המגבירים את האנונימיות שלו באופן אקטיבי יותר. כך, למשל, הוא יכול לבחור להשתמש בשירותים המציעים כתובת IP דינמית המשתנה מעת לעת ומעלימה את כתובת ה־IP האמיתית של המחשב ברשת; הוא אף יכול להשתמש בשיטות של Onion Routing,

למשל באמצעות התקנה של דפדפן TOR (The Onion Routing), המסווה את המסר המועבר מגולש מסוים באמצעות העברתו דרך שרשרת של מחשבים, באופן המנטרל את האפשרות לאחזר בדיעבד את מקור ההתקשרות.⁵⁵

מן הראוי לציין כי תהליך הרישום לפלטפורמות מסוימות, כגון WhatsApp או Telegram מחייב אמצעי זיהוי חד-ערכי-לכאורה, כגון מספר טלפון, שאליו אף נשלחת סיסמת אימות חד-פעמית (OTP – One Time Password).⁵⁶ אולם גם אמצעים אלה ניתנים לעקיפה, שכן ניתן לחולל כיום מספר-דמה, המכונה לעיתים "מספר-אפליקטיבי", ש"יותקן" על גבי מכשיר הטלפון של המשתמש, ובאמצעותו יתבצע הזיהוי בעת תהליך הרישום לשירות בפלטפורמה.⁵⁷

מלבד מאפייני האנונימיות, מאפייני נוסף מבטיח את סודיות התקשורת במרחב המקוון – ההצפנה. פלטפורמות פופולריות, כדוגמת WhatsApp, מבטיחות כיום הצפנה מ"קצה" ל"קצה" (end to end encryption), במובן זה שמבחינת החברה עצמה או כל גורם חיצוני אחר, כל התעבורה בין משתמשי הפלטפורמה מוצפנת, והיא מתפענחת אך ורק במכשירי הקצה של הצדדים להתקשרות.⁵⁸ יתרה מזאת, מרבית תעבורת האינטרנט בעת גלישה בדפדפן ה-Chrome, למשל, היא מוצפנת עם המעבר של מרבית האתרים לפרוטוקול HTTPS המבטיח תקשורת מוצפנת בעת הגלישה אליהם.⁵⁹ נוסף על ההצפנות המתוארות לעיל, שהן חלק מהשימוש האינהרנטי באינטרנט וברשתות חברתיות, ניתן גם להתקין באופן אקטיבי אמצעים להצפנת התקשורת בין מחשבים ולהבטחה מיוחדת של סודיות התקשורת הנכנסת והיוצאת אל מחשב מסוים. במקרים רבים, אמצעים אלה ניתנים כיום להתקנה בחינם.⁶⁰

ובהקשר לענייננו, האנונימיות וההצפנה מגבירות את האטרקטיביות של שירותי הזנות המקוונים בקרב כל המוקדים המרכזיים של מעגל הזנות, וכמובן גם עבור צרכני הזנות. אתרי האינטרנט המשווקים שירותי מין אינם דורשים על פי רוב אלמנט הזדהות חד-ערכי ואמיתי מהגולשים. אם בעבר צרכן הזנות היה מסתכן בחשיפה פומבית ובכיוש, בעת שהיה מגיע למקום שבו הוצעו שירותי הזנות – בבית בושת, ברחוב, במכון ליווי או במועדון חשפנות – הרי שכיום, נמנעת סכנת החשיפה שלו כמעט לחלוטין. חסם הרתיעה מפני החשיפה הפומבית של צרכן הזנות מוסר אפוא, ומכאן שמעגל הצרכנים הפוטנציאלי עשוי לגדול. כמו כן, גם בעת העברת התשלום נמנע זיהוי חד-ערכי של הלקוח, ולכל הפחות – הזיהוי הופך למלאכה מורכבת המקטינה חשש לחשיפה ברבים או אף לחשיפה בפני המשטרה במקרה של חקירה פלילית. זאת כיוון שהתשלום יכול להתבצע באמצעות מטבעות וירטואליים מבוזרים או באמצעות שירותים להעברת תשלומים באופן מקוון.⁶¹ אמצעים אלה אינם כפופים לאסדרה קפדנית, כפי שחברות האשראי ה"קלאסיות" כפופות לה, ומכאן שאחזור המידע באופן שיוביל לזיהויו של צרכן הזנות – עלול להיתקל בקשיים מעשיים ניכרים (המידע עשוי להימחק; לחלופין תידרש פנייה מורכבת לכמה ספקיות שירות ולעזרה משפטית בניסיון לקבל את המידע).

נוסף על צרכני הזנות, גם משווקי שירותי הזנות, הסרסורים ויתר מבצעי העבירות במעגל הזנות נהנים מהאנונימיות המתאפשרת להם במרחב המקוון. הם אינם נדרשים לחשוף את זהותם, ויכולים לגייס, להפעיל, לפרסם ולגבות תשלום מהאנשים המספקים את שירותי הזנות מבלי להיחשף בהכרח. עובדה זו מקטינה סיכון מבחינת אותם עבריינים, והקטנת הסיכון בהכרח מגדילה את ה"כדאיות" בכיצוע עבירות הזנות. לבסוף, גם מבחינת האנשים העוסקים בזנות, האנונימיות וסודיות התקשורת מקלים על העיסוק בזנות ומנגישים את הזנות כאופציית תעסוקה ממשית עבור מעגל פוטנציאלי רחב יותר, שכן הם מעניקים תחושה של הגנה מפני הטלת הקלון החברתי על נותני שירותי זנות. מאפיין ארכיטקטוני-טכנולוגי נוסף, המשפיע על הגדלת האטרקטיביות של מעגל הזנות המקוונת, הוא היותו של מרחב הסייבר פתוח לכלל הציבור, וההצטרפות אליו (במרבית מדינות העולם) היא חופשית ובלתי־מבוקרת. באמצעות מכשיר טלפון נייד, אשר רוב האנשים נושאים עימם כמעט בכל עת, הגישה לאינטרנט אפשרית מכל מקום. הנגישות והזמינות של האינטרנט גדלות במידה ניכרת ובכמה מובנים: עלויות הרכישה של מחשב ועלויות ההתחברות לאינטרנט הביתי והעברת המידע באינטרנט הוזלו מאוד עם השנים; מקומות ציבוריים רבים (שדות תעופה, בתי קפה ומסעדות, בתי מלון ואף ערים שלמות) מציעים שירותי התחברות אלחוטיים לאינטרנט (wireless), בתשלום או בחינם; מספר המכשירים וסוג המכשירים היכולים להתחבר לאינטרנט גדלו מאוד גם הם. האינטרנט כבר אינו מחבר רק בין מחשבים ניחים או ניידים, כי אם ניתן לשימוש באמצעות מכשירים רבים, כגון טלפונים סלולריים, מחשבי לוח (tablet) ועוד.

היותו של האינטרנט פתוח לכלל הציבור, נגיש וזמין באופן כמעט אבסולוטי מאפשר למשווקי שירותי המין להגדיל את היקף קהל היעד שאליו הם פונים ושלו הם מציעים את שירותיהם. העלונים, המודעות בעיתונות, כרטיסי הביקור המחולקים ברחוב או מוצמדים אל שמשת הרכב החונה,⁶² ויתר דרכי הפרסום האפשריות במרחב הפיזי, הוכוונו ושימשו מטבען לשיווק שירותי המין לקהל יעד מוגבל ומתוחם מבחינה פיזית. האינטרנט, על שלל הפלטפורמות המקוונות להנגשת הזנות למחשב או לטלפון הנייד, מאפשר להציג שירותי זנות חוצי־גבולות, לדוגמה, נותנת השירות המיני שוהה במדינה אחת, הצרכן במדינה שנייה, ואילו הסרסור או המפרסם במדינה שלישית. מאפיין הנגישות והזמינות של המרחב המקוון מאפשר למפרסמי שירותי הזנות להגיע לקהל רחב ובלתי־מוגבל למעשה, בכל מקום שבו הוא נמצא. כך אפשר להגדיל את פלח השוק הצורך שירותי זנות.⁶³ נוסף על כך, מתאפשר למפרסמי שירותי הזנות למקד את הפרסום שלהם למשתמשי אינטרנט שבדיוק מחפשים לצרוך פורנוגרפיה או גולשים באתר פורנוגרפי, ובכך "לתפוס" את קהל היעד בעיתוי אופטימלי לצריכת שירותי הזנות.

מבחינתם של צרכני שירותי המין, מאפיין הנגישות והזמינות מאפשר להם לצרוך את השירותים בביתם, בחדרם ואף במיטתם מבלי לכתת את רגליהם לסמטאות אפלול, לדירות "דיסקרטיות" או למועדונים. הנגשת הזנות המקוונת לצרכן בביתו מאפשרת לדלג על חסם של אי־הנוחות המסוימת הכרוכה ביציאה אל מקום פיזי ייעודי שבו

מסופקים שירותי הזנות במרחב הפיזי, ומגדילה את תחושת הביטחון האישי מצידו של צרכן שירותי הזנות. ב"ביטחון אישי" הכוונה היא הן לתחושה שלא ייפגע פיזית על ידי הסרסור או כדומה, והן לתחושה שהמטרה לא תעצור אותו במפתיע.

מאפיין ארכיטקטוני-טכנולוגי נוסף, המגביר את האטרקטיביות של המרחב המקוון לביצוע עבירות הקשורות בזנות המקוונת, הוא ביזוריות המידע. הפעילות המקוונת מותירה עקבות דיגיטליים, המפוזרים ומבוזרים לכמה ספקיות שירות שונות ומסוגים שונים: ספקיות שירותי אירוח, ספקיות תוכן, מנהלות יישומונים או שירותים מקוונים, מנועי חיפוש ועוד. במקרה של חקירת עבירה פלילית הופכת מלאכת איסוף הראיות הדיגיטליות למורכבת במיוחד, שכן על מנת להרכיב את ה"פאזל הראייתי" ולאסוף ראיות מספיקות לזיהוי מבצע העבירה או להוכיח ביצוע העבירה יידרש להשיג את המידע המבוקש מספקיות השירות השונות, חלקן זרות, וככאלה הן לא בהכרח יסורו למרותן של רשויות האכיפה בישראל. כמו כן, לעיתים המידע הדיגיטלי לא ייאגר בידי ספקיות השירות,⁶⁴ ועל כן גם אם יעלה בידי רשויות החקירה לפנות לספקית השירות הרלוונטית ולדרוש ממנה מידע – הרי שהן תעמודנה בפני שוקת שבורה, שכן המידע הנחוץ לא יהיה עוד בידי הספקית. יודגש, כי תהליך זה של ביזור המידע בעל הערך החקירתי על פני מספר רב של ספקיות שירות שונות, מתרחש כחלק אינהרנטי מחוויית השימוש הרגילה במרחב המקוון, כשהמשתמש אינו מכוון לתוצאה זו במיוחד ולעיתים אף אינו מודע לה.

יוצא אפוא ש"עלויות" האיתור, הזיהוי וליקוט הראיות הקבילות והמספיקות להוכחת העבירות של מבצעי העבירות בתחום הזנות המקוונת הופכות לגבוהות יותר, בשל הצורך להרכיב "פאזל ראייתי", אשר לא תמיד יתאפשר לדעת אם ניתן יהיה להשלים בהצלחה את מלאכת הרכבתו. זאת, לנוכח העובדה שחלק מהמידע הדרוש לא ייאגר בידי ספקית השירות המקוון, או שלא יתקבל מענה בבקשה לעזרה משפטית ממדינה זרה שבה נמצא השרת שאותו מבקשים "לתשאל" ולקבל ממנו מידע רלוונטי. נוסף על כך את העובדה שחלק מהסרסורים ויתר מבצעי העבירות במעגל הזנות המקוונת עשויים לבצע פעולות אקטיביות לצורך טשטוש עקבותיהם (גלישה באמצעות שרת proxy, שימוש בדפדפן TOR או כדומה), וכפועל יוצא מכך יקטנו עוד יותר סיכויי התפיסה של מבצעי העבירות, ותגדל ה"כדאיות" בהמשך ביצוען של העבירות בתחום הזנות המקוונת.

2. מאפיינים משפטיים

עד כה הצגתי מאפיינים טכנולוגיים, המגדירים את ארכיטקטורת המרחב המקוון, והראיתי כיצד ארכיטקטורה זו מגדילה את התפוצה של הזנות המקוונת ומקטינה את סיכוייהם של מבצעי העבירות בתחום הזנות המקוונת לעמוד לדין פלילי בגין מעשיהם. נוסף על מאפיינים אלה, ניתן למנות גם שלושה מאפיינים משפטיים, המציבים משוכות נוספות בפני רשויות האכיפה המבקשות לאכוף איסורים על זנות מקוונת.

המאפיין הראשון הוא **מגבלת סמכות האכיפה** (Jurisdiction to Enforce) של המדינה החוקרת בנוגע למידע הנמצא בשרתים שמחוץ לטריטוריה שלה. כפי שהוצג לעיל, המידע הדרוש לחקירה עשוי להימצא בשרתים במדינות שונות בעולם. מנגד, סמכות האכיפה בתחום הפלילי הייתה מאז ומעולם טריטוריאלית מובהקת, עם מעט מאוד חריגות אקסטר-טריטוריאליות.⁶⁵ עם המעבר למרחב המקוון, "הורכבו" עליו הגבולות המדיניים באופן שיצר מגבלות נוקשות על סמכות האכיפה. בהתאם לכך, מקום הימצאם של המחשב או השרת, שבו המידע הממוחשב מאוחסן, הכתיב כי איסוף המידע לצורכי חקירה ייעשה על ידי המדינה שבה נמצא המחשב או השרת. מכאן, שככל שהמדינה החוקרת נדרשת למידע ממוחשב האגור מחוץ לטריטוריה שלה, הרי שעל פי המשטר המשפטי המקובל כיום במרבית מדינות העולם היא נדרשת להגיש בקשה לעזרה משפטית.⁶⁶ בחקירה בסביבה מקוונת עשויות להידרש כמה וכמה בקשות לעזרה משפטית בחקירה אחת, אלא שמנגנון העזרה המשפטית הוא איטי, מסורבל ותלוי בשיתוף פעולה ובהדדיות.⁶⁷ על פי רוב, מתן העזרה המשפטית מחייב "פליליות כפולה", במובן זה שהמעשה שמבקשים לאכוף ייחשב לאסור על פי דין בשתי המדינות – הן במדינה החוקרת והן במדינה שאליה הוגשה בקשת העזרה המשפטית.⁶⁸ כיוון שהאיסורים בתחום הזנות הם רלטיביים, שכן לא כל המדינות אוסרות על כל העבירות במעגל הזנות באותו האופן (חלק מפלילות פרסום שירותי זנות וחלק לא, מדינות שונות מגדירות באופן שונה את "מעשה הזנות" בחקיקה או בפסיקה), הרי שמשוכה זו, של דרישת ה"פליליות הכפולה", צפויה להפוך למרכיב מסנן שימנע קידום של בקשות לעזרה משפטית ממדינות מסוימות. כיוון שסמכות האכיפה של המדינות מתוחמת לטריטוריה שלהן בלבד, הרי שמבצעי העבירות בתחום הזנות המקוונת ייטו למקם את שרתיהם במדינות שבהן אין איסור פלילי על פעילותם ולהציע מהן את שירותיהם, ובכך יבטיחו כי בקשות נכנסות לעזרה משפטית לא תענינה בחיוב.⁶⁹

המאפיין המשפטי השני הרלוונטי לענייננו נוגע **להתאמת הדין הפלילי המהותי להתנהגויות במרחב המקוון**. אין חולק כי מרבית איסורי הדין הפלילי נכתבו עבור התנהגויות המבוצעות במרחב הפיזי. עם העתקת חלק מהפעילות העבריינית למרחב המקוון, ובכלל זה עבירות הזנות השונות, מתעוררות שאלות בדבר ההתאמה או אי-ההתאמה של הוראות החוק הקיימות להתנהגות האסורה בגרסתה המקוונת. כך לדוגמה, עיון בנוסח העבירה של החזקת מקום לשם זנות,⁷⁰ מלמד כי העבירה נחקקה מתוך תפיסה מחשבתית שלפיה יסוד ה"מקום" לעניין תחולת העבירה הוא "מקום" מוחשי המצוי במרחב הפיזי. אולם בעולם המקוון של היום, ובשים לב להעתקת פעילות פרסומי הזנות למרחב המקוון, כמתואר לעיל, מתעוררת השאלה – אשר אף קיבלה התייחסות בפסיקת בית המשפט העליון בישראל – האם אתר אינטרנט מהווה "מקום".⁷¹ העתקת הפעילות האסורה למרחב המקוון מחד גיסא, והאופן שבו מוגדרות העבירות בדין הפלילי המצוי מאידך גיסא, מעוררים את השאלות האם הערכים המוגנים העומדים ביסוד העבירה

הפרטיקולרית אכן מותאמים לפעילות כפי שהיא מתבטאת במרחב המקוון, והאם לשון החוק יכולה להכיל את הפעילות האסורה, הראויה להפללה, בתצורתה המקוונת. המאפיין המשפטי השלישי נוגע להתאמה של סמכויות החקירה הקיימות – שהנחת המוצא שלהן היא כי החקירה מבוצעת במרחב הפיזי ובטריטוריה של המדינה החוקרת – לצורכי החקירה במרחב המקוון.⁷² כך, סמכויות החקירה אינן כוללות התייחסות למגוון צרכים פוטנציאליים כגון סמכות לדרוש מספקיות שירות מקוונות לפתוח הצפנות והגנת סיסמאות במסגרת שירותיהן, סמכות לערוך חקירה סמויה לחומרי מחשב או סמכות לחדור לחומרי מחשב האגורים מחוץ לטריטוריה של המדינה החוקרת. ייאמר מייד כי אין אפשרות לספק את מלוא צורכי החקירה במרחב הסייבר, שכן הענקת סמכויות חקירה בלתי-מוגבלות משמען גביית מחיר בלתי-נסבל מבחינת הפגיעה החוקתית בזכויות החשודים, צדדים שלישיים וכלל ציבור המשתמשים במרחב המקוון. זאת, מעבר לעובדה שהענקת סמכויות חקירה תואמות משמען נקיטה עצמאית של פעולות אקסטר-טריטוריאליות העלולות להתפרש כפגיעה בריבונות של מדינות זרות שהמידע הממוחשב הדרוש לחקירה הפלילית אגור בשטחן. וכך, היחידה החוקרת מוגבלת ביכולתה לבצע פעולות חקירה אקטיביות כלפי אתר אינטרנט המפרסם שירותי זנות אסורים כאשר האתר ממוקם בשרת שאינו נמצא בשטח המדינה של היחידה החוקרת. כיום, משניתן בנקל לרכוש שרתי מחשב בכל רחבי העולם, ובדרך כלל מרבית מפעילי האתרים כלל לא משתמשים בשרתים מקומיים, מסיבות שונות, הרי שניצב קושי ניכר בפני היחידות החוקרות לצבור תשתית ראייתית ולו מינימלית בצורה עצמאית, מבלי להידרש למספר רב של בקשות לעזרה משפטית.

3. מאפיינים מוסדיים

כאמור לעיל, אל מול המאפיינים המשפטיים והטכנולוגיים של המרחב המקוון, המשפיעים על האטרקטיביות של ביצוע עבירות מתחום הזנות המקוונת, ניצבות רשויות החקירה. רשויות אלה עומדות בפני שני אתגרים "מוסדיים" מרכזיים המשליכים על יכולתן לאכוף את הדין הפלילי במרחב המקוון בכלל, ואת האיסורים מתחום הזנות המקוונת בפרט. האתגר הראשון נוגע לפיתוח הכשרה ומיומנות באיסוף ראיות דיגיטליות. חקירה פלילית במרחב המקוון מצריכה מומחיות טכנית גבוהה בתחום הרשתות ותקשורת נתונים. לצד ענפי הפורנזיקה הקלאסיים (ניתוח דנ"א, השוואת כתב יד, ניתוח ממצאי ירי וכדומה), התפתח ענף חדש בתחום החקירה הפלילית שעניינו פורנזיקה של ראיות דיגיטליות.⁷³ בשל קצב ההתפתחות המואץ של עולם המחשוב, הכולל חברות חדשות הנכנסות לשוק, מוצרים חדשים, גרסאות עדכון לתוכנות קיימות ועוד, נדרשת הכשרה רצופה של מומחי הפורנזיקה הדיגיטלית וכן נדרשת הצטיידות במכשור מתאים ועדכני. מעבר לפן הפורנזי, גם חוקרים המטפלים בעבירות מחשב ועוסקים בתשואל חשודים ועדים, נדרשים להכשרה מתמדת ולמיומנות גבוהה בתחום הסייבר.

האתגר המוסדי השני קשור בתפיסת ההפעלה של המשטרה. מטבע הדברים, המשטרה המקצועית-המודרנית התפתחה והתאימה את עצמה להתמודדות עם עבירות במרחב הפיזי, שבו הפשע ניתן למיקום פיזי, מוגבל מבחינת היקפו ואופן ביצועו ומוגדר מבחינה דמוגרפית וגאוגרפית. על כן, המשטרה מתמקדת בפורנזיקה של ניתוחי זירה (CSI) ובמיקוד מראש של מאמצי השיטור לאזורים מסוימים.⁷⁴ הנחות אלה אינן מתקיימות במרחב המקוון, שם הפשיעה אינה ניתנת למיקום, אינה ממוקדת גאוגרפית, אינה מאופיינת מבחינה דמוגרפית ואינה מוגבלת מבחינת ההיקף וכמות הנפגעים.

מעבר לכך, המשטרה עלולה להזניח מלכתחילה, משיקולי עלות-תועלת, את החקירות בנוגע לעבירות במעגל הזנות המקוונת. אסביר את הדברים: ברי כי המשטרה חייבת להתחשב במשאביה המוגבלים, ולשקול שיקולי יעילות בקבלת ההחלטות על פעולות חקירה. כפי שצינתי לעיל, חקירה פלילית במרחב המקוון כמעט תמיד תצריך מידה מסוימת של שיתוף פעולה עם מדינות זרות. עם זאת, האיסורים הפליליים מתחום הזנות אינם אחידים בכל רחבי העולם, ולא כל התנהגות במעגל הזנות מופללת באופן שווה במדינות שונות בעולם. במילים אחרות, אין קונצנזוס בין-לאומי לגבי הפללת כל מעגל הזנות המקוונת. לפיכך, הרי שקיים חשש ממשי שבקשות לעזרה משפטית או לסיוע אחר ממדינה זרה תסורבנה, מה שעלול להוביל להזנחה מלכתחילה של החקירה. מובן כי בשני העשורים האחרונים רשויות האכיפה החלו לבצע התאמות לחקירה בסביבה מקוונת. יחידות משטרה ייעודיות לחקירת עבירות במרחב המקוון קמו במדינות רבות כולל בישראל, וכן כוננו שיתופי פעולה בין-לאומיים בנוגע לחקירת עבירות במרחב המקוון.⁷⁵ עם זאת, דווקא בתחום הזנות המקוונת אין כיום יחידת חקירות אופרטיבית ייעודית במשטרת ישראל האמונה על הטיפול בנושא.⁷⁶

כמו כן בכל הנוגע לפן התפיסתי, דומה כי העובדה שבענייננו זירת העבירה היא וירטואלית, והזנות אינה מורגשת על ידי הציבור במרחב הפיזי, הרי שקל ליפול למלכודת התפיסית כי גם הנזק שנגרם איננו ממשי. הדברים מועצמים עוד כאשר במעגל הזנות נמצאים שני צדדים המעורבים בעסקת העבירה: מצד אחד הסרסורים, המשכירים והמפרסמים של שירותי הזנות ומקומות ביצוע מעשי הזנות; מצד שני צרכני הזנות. בתווך ניצבים נותני שירותי הזנות, ומבחינה קטגורית ניתן לראות בהם בבחינת נפגע מוחלש במיוחד, שנטייתו להתלונן, למסור הודעה ולאסוף ראיות קבילות ומהימנות שיוגשו למשטרה – נמוכה במיוחד. זאת, כיוון שאנשים העוסקים בזנות לרוב טועים לחשוב כי אפשר להעמידם לדין על עיסוקם, או לכל הפחות אינם בקיאים בדין הפלילי הרלוונטי, ולכן נרתעים מפנייה לרשויות המשטרה.⁷⁷ נוסף על כך, אוכלוסיית העוסקים בזנות היא לרוב נעדרת השכלה מתקדמת, במעמד כלכלי נמוך ומשתמשת בסמים מסוכנים.⁷⁸ בשל מאפיינים אלה ואחרים, היא מאופיינת כאוכלוסייה מוחלשת במיוחד. בשל מאפיינים אלה של מעגל הזנות, נובע שתידרש חקירת "חשיפה", דהיינו חקירה שלא תיפתח על פי רוב בשל תלונה ועדויות ישירות על העבירות המתבצעות, אלא תידרשנה פעולות

מורכבות ויקרות יותר – כגון האזנות סתר והפעלת סוכנים סמויים – על מנת לחשוף את דבר העבירה ולאסוף את הראיות הדרושות.

עינינו הרואות אפוא כי זיהוי עבירות בתחום הזנות המקוונת, איתור המבצעים ואיסוף ראיות קבילות ומהימנות נגדם המספיקות להעמדה לדין – היא מלאכה מורכבת במיוחד מבחינה מקצועית, הן בשל מאפייני המרחב המקוון והן בשל מאפייני עבירות הזנות באופן כללי. במצב דברים שכזה, כאשר המשטרה ניצבת מול עומס משימות עצום בתקציב מוגבל, וכאשר ממילא הזנות המקוונת אינה מזדקרת לעין ואינה מהווה מטרה במרחב הפיזי, הרי שתגבר הנטייה להזניח את הטיפול בה. יתרה מזאת, קיימת אי-בהירות בכל הנוגע לעצם ההגדרה המשפטית של "זנות" וכנגזר מכך גם בכל הנוגע להיקפן של העבירות הפליליות בתחום זה. אי-בהירות זו מתעצמת וכולטת לעין לאור התפתחות מופעי הזנות המקוונת. להלן בפרק ג, אעמוד על כך.

ג. התמודדות בכלים משפטיים עם הזנות המקוונת – המצב הקיים

אילו מהתופעות המתוארות לעיל בפרק א, שהתפשטו במרחב המקוון, אסורות בדין הקיים? אתאר תחילה את הדין הישראלי ולאחר מכן את הדין בכמה מדינות נוספות. בהמשך, אציג גם את האופן שבו בחר המחוקק הישראלי להתמודד עם כמה מקשיי האכיפה הנובעים ממאפייני המרחב המקוון כפי שתוארו לעיל בפרק ב.

1. במישור הדין המהותי

(א) הדין הישראלי

איסורים

הדין הישראלי מפליל שורה של התנהגויות הרלוונטיות לתחום הזנות. רובן המוחלט של עבירות אלה מרוכזות יחד בחוק העונשין,⁷⁹ ואפשר לחלקן בצורה גסה לשתי קטגוריות.⁸⁰ האחת כוללת איסורים פליליים ביחס למרחב שבו מתבצעת הזנות: החזקת מקום לשם זנות,⁸¹ השכרת מקום לשם זנות,⁸² איסור פרסום שירותי זנות,⁸³ איסור פרסום הצעה לעיסוק בזנות,⁸⁴ ומטרד לציבור אגב עיסוק בזנות.⁸⁵ הקטגוריה השנייה כוללת איסורים פליליים שיש בהם אלמנט של ניצול: איסור סרסרות,⁸⁶ איסור הבאת אדם לידי מעשה זנות⁸⁷ או לידי עיסוק בזנות.⁸⁸ בתוך הקטגוריה השנייה ניתן למצוא תת-קטגוריה נוספת הנוגעת לקטינים ונכללים בה האיסורים על קבלת שירותי זנות של קטיין⁸⁹ ואיסור על משמורן להניח לקטיין לשהות בצורה קבועה בבית בושת.⁹⁰ נוסף על שתי הקטגוריות שמניתי לעיל, ביולי 2020 נכנסה לתוקף הוראת שעה, המקימה עבירה מינהלית של צריכת זנות של בגיר.⁹¹

הגדרת המונח "זנות"

הדין הישראלי מכסה מעגלים ומרחבים מגוונים של תופעת הזנות, אולם בולטת במיוחד היעדרה של הגדרה למונח "זנות". אפשר להסביר זאת על ידי הפניה להיסטוריה

החקיקתית, שכן דיני העונשין הישראליים מבוססים על הדין האנגלי, שאף הוא לא סיפק הגדרה למונח "זנות".⁹² רציונל אחר שהובע בפסיקה הוא כי "משמעותו של המונח ברורה מימים ימימה",⁹³ ועל כן מתייטר הצורך בהגדרתו בחקיקה.

על אף זאת, ניתן למצוא כמה התייחסויות או מעין-הגדרות למונח "זנות" בפסיקה, החל משנות השישים של המאה הקודמת. כך, בפרשת אל-בנא, השופט זילברג הגדיר אישה העוסקת בזנות כאישה ה"מוכנה להיבעל לכל מי שירצה לתת לה אתננה".⁹⁴ לאחר מכן, בפרשת עוקשי בית המשפט המחוזי דייק כי מעשה זנות כולל מעשים מיניים, מעבר לבעיית אישה בידי גבר.⁹⁵ קביעה זו אושרה בבית המשפט העליון.⁹⁶ בפרשיות לבן ואביטל, הוגדר כי המעשה המיני ב"זנות" נועד להביא לסיפוק מיני.⁹⁷ עוד נפסק כי עיסוי הכולל "הרפיה"⁹⁸ מהווה מעשה זנות.⁹⁹ מעבר לקווים כלליים אלה, נפסק כי שיחות ארוטיות אינן בגדר מעשה זנות, זאת בשל היעדרו של מגע פיזי.¹⁰⁰ כן נפסק כי מופעי חשפנות אינם "מעשה זנות",¹⁰¹ אך ריקוד "לאפ־דאנס", הכולל גם התחככות של החשפנית באברי המין של הצרכן, עשוי להיחשב כמעשה זנות.¹⁰²

בהנחיית פרקליט המדינה¹⁰³ מתייחסים אל זנות כאל מעשה הכולל מגע מיני תמורת תשלום. ההנחיה מונה חמישה פרמטרים להגדרת רכיב המגע המיני: מגע באיברי מין – ישיר או מתחת לבגדים; מגע שתכליתו להביא לפורקן מיני; פעילות מינית הדדית מובהקת; מגע ממושך, רציף, צמוד, נרחב ואינטימי; והתערטלות או פרטי לבוש מינימליים.¹⁰⁴ מעיון בפסיקה ובהנחיית פרקליט המדינה עולה כי שלוש סוגיות, הרלוונטיות להבחנה שבין זנות "קלאסית" לבין זנות במרחב המקוון, ואשר בכוחן לתרום לקביעת גבולותיו של האיסור על הזנות המקוונת, טרם לובנו במלואן במשפט הישראלי: ראשית, סוגיית הזנות הכוללת מגע עצמי, בין של נותנת השירות ובין של הצרכן. ייתכנו מצבים של מגע עצמי שתכליתו להביא לפורקן מיני, אך לא מתקיים מגע פיזי בין הצדדים. נראה שבתי המשפט נכונים להכיר במעשים מעין אלה כמעשי זנות.¹⁰⁵

שנית, ובהנחה ש"מגע פיזי" יכול לכלול מגע מיני עצמי של הצרכן או נותנת השירות, תישאל השאלה האם ניתן לסווג מעשה מיני כזנות, כאשר הצדדים אינם נוכחים באותו המקום הפיזי בעת ביצוע המעשה.

שלישית, האם נדרשת סימולטניות בין ביצוע המעשה המיני על ידי נותנת השירות לבין הסיפוק המיני של הצרכן.¹⁰⁶

להלן אסקור בקצרה את הדין בכמה מדינות הנוהגות בגישות שונות בנוגע לזנות. ייאמר מייד כי לא נמצאה התייחסות מפורשת בדין המשווה לזנות המקוונת. בחלוקה לשלוש הסוגיות שמניתי לעיל כרלוונטיות לבחינתה של הזנות המקוונת, ניתן למצוא התייחסות מסוימת לסוגיית הדרישה למגע פיזי בין נותנת השירות לבין הצרכן, ואילו בכל הנוגע לשתי הסוגיות הנוספות – הנוכחות באותו מקום פיזי והסימולטניות בין ביצוע המעשה המיני לבין הסיפוק המיני – לא נמצאה התייחסות בדין המשווה.

(ב) דין משווה

קנדה

הגדרת הזנות

בחוק עצמו אין הגדרה לזנות. לפי ההגדרה הרחבה המקובלת בפסיקה, "זנות" היא שירותי מין של אחד, בתמורה לתשלום בידי אחר.¹⁰⁷ נפסק כי הגם שבעבר זנות נתחמה לגדרי יחסי מין בלבד, כיום מושם דגש על הסיפוק המיני.¹⁰⁸ בהתאם לרציונל זה, בשורה של פסקי דין נקבע כי התנהגויות מסוימות הן "שירותי מין": ריקוד "לאפ־דאנס",¹⁰⁹ עיסוי הכולל "הרפיה",¹¹⁰ ומעשי סאדו־מזוכים, ככל שאלה יכולים להביא לעוררות או לסיפוק מיני.¹¹¹ לצד זאת, נפסק כי מעשים אחרים הם אינם "שירותי מין": יצירת תכנים פורנוגרפיים¹¹² ומופעי חשפנות.¹¹³

עיון בפסיקה הקנדית מעלה כי אין הכרעה ברורה בפסיקת בית המשפט העליון לגבי אפיונו של רכיב המגע הפיזי. נראה שיש לבתי המשפט שיקול דעת נרחב בעניין זה, המאפשר להם לקבל הכרעה נקודתית, על פי הנסיבות הפרטיקולריות שבפניהם.¹¹⁴

איסורים

עד לשנת 2013 הפליל הדין הקנדי התנהגויות בתחום הזנות שהיו רלוונטיות למרחב הציבורי, והערך המוגן המרכזי היה מניעת מטרה לציבור.¹¹⁵ לפיכך, הגם שהעיסוק עצמו בזנות לא נאסר, הרי שנאסרה החזקה או שהייה בבית בושת.¹¹⁶ זאת עד לפסק הדין בעניין *Bedford*,¹¹⁷ שבו בית המשפט העליון הקנדי קיבל את עתירתן של שלוש נשים העוסקות בזנות, ופסל את ההוראות הנ"ל בשל היותן בלתי־חוקתיות.¹¹⁸ עם זאת, בית המשפט העליון הקנדי לא שלל את עצם ההפללה של תחום הזנות, ועל כן, בשנת 2014, בתגובה לפסק הדין, התקבל תיקון חקיקה שהתמקד בהפללת צרכני הזנות.¹¹⁹ על פי המבוא להצעת החוק, תופעת הזנות פסולה מבחינה חברתית, בשל העובדה שהיא מביאה להחפצה של גוף האדם. ההסדר החקיקתי החדש אימץ את ההשקפה שלפיה העוסקים בזנות הם אוכלוסייה מוחלשת, ובשל כך, כדי להביא לצמצום תופעת הזנות, הופללו הצרכנים.¹²⁰

לפיכך, האיסורים הנוכחיים בדין הקנדי הם אלה: הפרעה לתנועה ברחוב לשם הצעה, צריכה או מתן שירותי מין;¹²¹ יצירת קשר במקום ציבורי הנמצא בקרבת מסגרת חינוכית לשם הצעה, צריכה או מתן שירותי מין;¹²² צריכה, או יצירת קשר לשם צריכה, של שירותי מין;¹²³ קבלת טובת הנאה הנובעת מצריכת שירותי מין;¹²⁴ סרסרות;¹²⁵ ופרסום הצעה למכירת שירותי מין.¹²⁶

ארצות הברית

ההסדרה המשפטית של תחום הזנות אינה בסמכות המחוקק הפדרלי, אלא בסמכותן של המדינות.¹²⁷ בפועל, בכל מדינות ארצות הברית, למעט מחוזות אחדים במדינת נבאדה,¹²⁸ נקבעו איסורים הן על צריכת הזנות והן על העיסוק בזנות.¹²⁹ בעוד שישנו קונצנזוס

כי שני רכיבי יסוד של זנות הם "תשלום" ו"מגע מיני",¹³⁰ קיימת שונות בין המדינות לגבי טיבו של המגע המיני, הן באופן הניסוח בחקיקה והן באופן היישום בפסיקה. להלן תודגם השונות בין מדינות ניו יורק, פנסילבניה וקליפורניה.

ניו יורק

החוק מגדיר "זנות" כהתנהגות מינית עם אדם אחר תמורת תשלום.¹³¹ המחוקק לא יצק תוכן למונח "התנהגות מינית". בעניין *Block*¹³² נפסק כי עיסוי הכולל "הרפיה" הוא מעשה זנות. בעניין *Georgia*¹³³ נפסק כי שירותי סאדו-מזוכים הכוללים ליקוק רגליים, הלקאות ויחסי שולט-נשלט בלבד אינם בגדר מעשה זנות.

בעניין *Paulino*¹³⁴ נדרש בית המשפט ליחס שבין פורנוגרפיה לבין זנות, ועמד על שני הבדלים מרכזיים: האחד, זנות היא אינטראקציה בילטרלית בין נותנת השירות לבין הצרכן, בעוד שבפורנוגרפיה יש גורם מתווך בין השחקן לבין הצרכן, והוא יוצר התוכן. השני, בבסיס האיסור על זנות עומדת תכלית של צמצום ומניעה של מחלות מין, אולם חשש זה אינו רלוונטי לתעשיית הפורנוגרפיה, שכן השחקנים עוברים בדיקות שגרתיות. מכאן נובע, שלגישת בית המשפט צריכת פורנוגרפיה תמורת תשלום אינה בגדר צריכת זנות.

פנסילבניה

לפי לשון החוק, העיסוק בזנות מוגדר כהשתתפות בפעילות מינית באופן מסחרי/עסקי.¹³⁵ בעניין *Cohen*¹³⁶ נפסק כי הגדרת זנות כוללת גם גירוי ידני של איבר מין והבאה לסיפוק מיני. בעניין *Bleigh*¹³⁷ נפסק כי אוננות עצמית בעירום מלא של נותנת השירות תמורת תשלום, אינה עולה כדי זנות. בית המשפט דחה את טענת המאשימה כי המעשה נעשה לשם סיפוק מיני של הצרכן, וכי בשל כך מתקיים מעשה זנות. בית המשפט מצא שיש צורך בקיומו של מגע מיני פיזי וישיר בין העוסקת בזנות לבין הצרכן.¹³⁸

קליפורניה

המחוקק הגדיר מעשה זנות בצורה רחבה ככל מעשה מגונה ("lewd act"), תמורת תשלום.¹³⁹

בעניין *Freeman*¹⁴⁰ פסק בית המשפט העליון של קליפורניה כי זנות מחייבת מגע של איבר מין, ישבן או שד של אחד הצדדים עם גופו של השני, הכול לשם גירוי או סיפוק מיני. לפיכך, תשלום עבור שחקנים בסרט פורנוגרפי אינו בבחינת סרסרות, שכן לא היה מגע מיני בין הנאשם (יוצר התכנים הפורנוגרפיים) לבין השחקנים, והתשלום היה עבור השתתפות בסרט, ולא עבור גירוי או סיפוק מיני של הנאשם.

בעניין *Wooten*¹⁴¹ פסק בית המשפט לערעורים כי זנות חייבת לכלול מגע פיזי בין נותנת השירות לבין הצרכן. באותו המקרה זיכה בית המשפט נאשמים שניהלו מועדון,

שבו היו חדרים נפרדים שבהם יכול היה הלקוח לצפות בשתי נשים מבצעות אקטים מיניים אחת בשנייה.

מכל האמור לעיל, עולה כי בשלוש מדינות ארצות הברית שנסקרו לעיל, קיים קונצנזוס כי יסוד המגע הפיזי בין הצדדים הוא הכרחי על מנת שמעשה מיני מסוים יעלה כרי מעשה זנות.

אנגליה

הגדרת הזנות

החוק האנגלי מגדיר זנות כהצעה או כסיפוק שירותי מין בתמורה; וה"תמורה" מוגדרת ככל הנאה כלכלית, כולל הנחה עבור שירות או מוצר אחר.¹⁴² בעניין *R v. De Munck*¹⁴³ נפסק כי ה"זנות" מתייחסת להתנהגות מינית רחבה יותר מיחסי מין מלאים בין גבר לאישה.¹⁴⁴ בעניין *Kelly v. Purvis*¹⁴⁵ דנו במכון עיסוי שאחת המעסות בו הייתה מביאה את הלקוחות לפורקן מיני תמורת תשלום נוסף. בית המשפט ראה במכון העיסוי כ"בית בושת" וקבע כי אין צורך להוכיח קיום יחסי מין מלאים במקום, אלא ניתן להסתפק בכל מעשה מגונה שנעשה לצורך סיפוק מיני.

בעניין *R v. Tan*¹⁴⁶ הנאשמים סיפקו שירותי סאדו-מוזוכים,¹⁴⁷ שלעיתים היו מלווים במעשי אוננות, אך לא יחסי מין. בית המשפט הרשיע את הנאשמים הן בניהול בית בושת¹⁴⁸ והן מהנאה מרווחי זנות.¹⁴⁹

איסורים

בדין האנגלי אין איסור עיסוק בזנות כשלעצמו, אולם ישנם איסורים על התנהגויות בתחום הזנות המכילים אלמנטים של ניצול או המייצרים מטרד לציבור.¹⁵⁰ בקטגוריה הראשונה, ניתן למנות שורת איסורים הרלוונטיים לניהול בית בושת;¹⁵¹ איסור על צריכת שירותי מין מאדם העושה זאת בכפייה;¹⁵² איסור על הבאת אדם אחר לזנות, על מנת להרוויח מפעילותו של האחר;¹⁵³ ואיסור על סרסרות.¹⁵⁴ בקטגוריה השנייה: איסור הצעה לרכוש¹⁵⁵ או למכור¹⁵⁶ שירותי מין ברחוב או במרחב ציבורי, איסור פרסום שירותי זנות בטלפון ציבורי.¹⁵⁷

אף בדין האנגלי דרישת המגע הפיזי היא הכרחית לשם הגדרת מעשה מיני כ"זנות". ייתכן שניתן לפרש את פסק הדין בעניין *R v. Tan*¹⁵⁸ בצורה מרחיבה, ולטעון כי בעניין זה בית המשפט הכיר באפשרות כי מעשה מיני ללא מגע פיזי יהווה מעשה זנות, זאת משום שהדגש הושם על מטרת המעשה (הבאה לסיפוק מיני), בניגוד לאופן שבו מטרה זו מתממשת. אולם, היות שבפועל דובר שם במעשים אשר כללו מגע פיזי, לא ניתן לגזור מסקנה מפורשת בעניין.

לסיכום, מסקירת הדין המשווה עולה כי בדומה לדין הישראלי, המחוקקים והערכאות השיפוטיות הזרות נתקלו בקשיים בהגדרת הזנות, ואף נמנעו מלכתחילה מלהיכנס לסוגיית ההגדרה של המונח "זנות". ככלל, נראה כי הגדרת הזנות והאיסורים הפליליים

הרלוונטיים לתחום זה טרם עודכנו והותאמו לזנות המקוונת, ועל פניו הם מתפרשים ככאלה הדורשים מגע פיזי בין הצדדים. עם זאת, היות שדרישת המגע הפיזי נקבעה בפסיקה שעסקה בזנות במרחב הפיזי, מבלי לדון בנפקות דרישה זו על מעשים המתבצעים במרחב המקוון, הרי שלא ניתן לראות בכך משום בחירה מודעת לסייג את תחולתן של עבירות הזנות במרחב המקוון.

2. במישור האכיפתי

הצורך להתמודד עם קשיי האכיפה במרחב המקוון לא נעלם מעיני המחוקק הישראלי, ובשנת 2017 נחקק חוק סמכויות לשם מניעת ביצוע עבירות באתר אינטרנט (להלן: "חוק הסמכויות").¹⁵⁹ סעיפים 2-4 לחוק מסמיכים את בית המשפט לתת צו להסרת אתר אינטרנט המאוחסן בישראל, או להגבלת גישה לאתר או סינונו מתוצאות החיפוש, ככל שהוא מאוחסן מחוץ לישראל. סעיף 1 לחוק מגדיר כמה עבירות שבגינן יחול החוק, וביניהן עבירות רלוונטיות מתחום הזנות.¹⁶⁰ יצוין כי בשנת 2018 הוגשו בקשות לקבלת צו לחסימת גישה או הסרת 45 אתרי אינטרנט, בגין פרסום שירותי זנות.¹⁶¹ על פי דברי ההסבר לחוק, בשל קשיי אכיפה של עבירות במרחב המקוון, נדרש להרחיב את "ארגז הכלים" של המדינה בהתמודדות עם פשיעה מקוונת.¹⁶² הסעדים שנקבעו בחוק נועדו להביא לצמצום הפשיעה המקוונת, זאת בדרך של התמודדות ישירה עם התוכן האסור (העבירה) ולא עם מי שעומד מאחורי פרסום התוכן (מבצע העבירה).¹⁶³ הסעדים אינם מביאים למניעה הרמטית של עבירות באמצעות אתרי האינטרנט מפרי החוק, אולם מטרתם לאפשר צמצום התפוצה, בדרך של הכבדה (disruption) על מפרסמי התכנים וצרכני הקצה של אותם תכנים.¹⁶⁴

עינינו הרואות כי קיים פער בין אופן ההתמודדות עם הזנות המקוונת במישור הדין המהותי לבין אופן ההתמודדות עם התופעה במישור האכיפתי. ככל הנוגע למישור האכיפתי, המשפט הישראלי מציג ניסיון להתאים עצמו על מנת לאפשר התגברות על מאפייניו המשפטיים הארכיטקטוניים-טכנולוגיים של המרחב המקוון, המאפשרים לפעילות אסורה להתקיים מבלי שניתן יהיה לנקוט הליך חקירה והעמדה לדין באופן אפקטיבי. עם זאת, בכל הנוגע לדין המהותי, סקירת הדין הישראלי והדין המשווה מלמדים בכירור כי האיסורים הפליליים בתחום הזנות לא עברו התאמות נדרשות לתופעות הזנות המקוונת שפורטו לעיל בהרחבה.

למעשה, אין זה האתר היחיד של המשפט הפלילי שבו הדין המהותי לא עבר התאמות בעקבות העתקתה של תופעת פשיעה מסוימת מהמרחב הפיזי אל המרחב המקוון. כך הוא גם ביחס לעבירות ארגון ההימורים, ההסתה לאלימות ולגזענות, עבירות המין, לשון הרע, הפגיעה בפרטיות ועוד. עם זאת, כפי שהראיתי, ההעתקה של הזנות למרחב המקוון הביאה לשינוי בדפוסי התופעה, ושינוי זה מזמן הזדמנות מיוחדת לקיים דיון בערכים המוגנים שעומדים בבסיס האיסורים הפליליים בתחום הזנות. כך, למשל, ניכר שהאפשרות למתן שירותי מין בהיעדר מגע פיזי בין הצרכן לבין נותנת השירותים

המיניים – לא עמדה לעיני המחוקקים. לפיכך לא נערך דיון וממילא לא ניתנה הכרעה נורמטיבית עניינית בשאלה האם ראוי להפליל שירותים מיניים בתשלום אשר אינם כוללים מגע פיזי, ואף אינם כוללים קרבה פיזית בין הצרכן לבין נותנת השירותים. את היסודות לדיון נורמטיבי זה אניח להלן.

ד. ההצדקות להפללתה של הזנות המקוננת

מהם אפוא הערכים המוגנים העומדים בבסיס האיסורים בתחום הזנות? מסקירת הדין הישראלי והדין המשווה ניתן למנות כמה ערכים מוגנים, הגם ששיטות משפט שונות מאמצות אותם במינונים שונים: האחד, מניעת מטרד לציבור.¹⁶⁵ השני, שמירה על האוטונומיה של נותנת השירותים המיניים מתוך כיבוד הבחירה לעסוק בזנות תוך שמירה מפני ניצול.¹⁶⁶ השלישי, הגנה על כבודם של נותני השירותים המיניים מפני פגיעה בכבוד, השפלה, ומפני החפצה של גופם בדרך של הפיכתו לרכוש הניתן להשכרה לצרכן הזנות.¹⁶⁷

יתרה מזאת, הערכים המוגנים שבבסיס האיסורים בתחום הזנות עשויים להשתנות עם הזמן. בעבר, הדין הישראלי לא התייחס לתופעת הזנות כאל תופעה פסולה כשלעצמה הפוגעת בערך של כבוד האישה. לכאורה, ניתן היה להסיק מאי־הפללת הצדדים הישירים למעשה הזנות, כי הפסול הוא במעגל השני, בהשפעה על המרחב הציבורי או במקרה של כפייה על נותנת השירות.¹⁶⁸

במילים אחרות, הערכים המוגנים היו מניעת מטרד לציבור ושמירה על האוטונומיה של נותנת השירות המיני מפני ניצול וכפייה. עם זאת, הגישה השתנתה החל משנת 2011, אז הורחב האיסור על פרסום בדבר שירותי זנות והמחוקק עמד על כך שתופעת הזנות גורמת להחפצה ולמסחור של גוף האישה.¹⁶⁹ בשנת 2018 נחקק חוק איסור צריכת זנות¹⁷⁰ שקבע את צריכת הזנות כעבירה מינהלית.¹⁷¹ הצעת החוק התבססה על מסקנות דו"ח הצוות הבינ־משרדי לבחינת הכלים לצמצום צריכת זנות.¹⁷² לאורך דו"ח הצוות הבינ־משרדי, הודגשה הפגיעה בכבוד האדם של נותנת שירותי הזנות והיא שביססה את המלצת הצוות להטיל איסור פלילי על צריכת שירותי זנות.¹⁷³ מדברי ההסבר לחוק עולה כי המחוקק הישראלי רוחח את הגישה הרואה בזנות בחירה אוטונומית של נותנת השירות, ומוצא כי מעגל הזנות הוא כופה במהותו, וכי הנמצאים בו נתונים במצוקה ויש לשקמם.¹⁷⁴ הפללת צרכן הזנות, במובחן מנותנת השירות, מבהירה כי עצם מעשה הזנות הוא פסול ואין אפשרות לבחירה חופשית של נותנת השירות.¹⁷⁵

נראה אפוא כי כיום הערך המוגן המרכזי שבבסיס איסורי הזנות הוא מניעת הפגיעה בכבוד של נותנת שירות הזנות, במובן של ראיית האדם כתכלית, ולא כאמצעי.¹⁷⁶ ככלל, ערך מוגן זה מאפשר לדלג על האלמנטים של נוכחות פיזית או מגע פיזי של נותנת השירות והצרכן. הפגיעה בכבוד וההחפצה של גוף האדם יכולה להתבצע גם מרחוק וגם בדרך של מגע מיני עצמי של נותני השירות בגופם. אומנם אפשר להביא בחשבון

את סוגיית המגע הפיזי והקרבה הפיזית כדי להעריך את עוצמת הפגיעה בערך המוגן, אולם עצם הפגיעה מתרחשת גם בהיעדרם.

קושי מסוים מתעורר בכל הנוגע לשאלת הסימולטניות בין ביצוע המעשה המיני של נותני השירותים בעצמם לבין הצריכה של השירות המיני בידי הצרכן תמורת תשלום. לכאורה, הערך המוגן של מניעת פגיעה בכבוד של נותנת השירות המיני – רלוונטי גם לאיסור על צריכת שירותי מין בתשלום אף בלא דרישת הסימולטניות. אולם, יש לזכור כי אם כך הם פני הדברים הרי שלכאורה גם תעשיית הפורנוגרפיה עשויה להיות מופללת מכוח אותה הצדקה. תעשייה זו כוללת תשלום של יוצר הסרטים לשחקנים ולשחקניות. לעיתים – אם כי לא תמיד – צרכן התכנים משלם אף הוא בגין הצפייה בסרטים. אפשר אפוא לומר שיוצר הסרטים מְזנה את שחקני ושחקניות הפורנו, ואף הצרכן – ככל שהוא משלם – צורך למעשה שירותי זנות. מנגד, בכל הנוגע לפורנוגרפיה, להבדיל מזנות מקוונת, לא מתקיים יסוד של קשר בילטרלי, אחד-על-אחד, בין נותנת השירות לבין הצרכן.¹⁷⁷ המיצג הפורנוגרפי אומנם כולל מגע מיני מובהק, אולם לא בין נותנת השירות לבין הצרכן, אלא בין נותן שירות אחד לשני או על ידי נותנת השירות בדרך של מגע עצמי, וזאת באמצעות מתווך (מפיק המיצג). לטעמי, השאלה של הפללת תעשיית הפורנוגרפיה – באופן גורף או בנסיבות מסוימות – היא שאלה משפטית וחברתית מכבידה, אולם לא אוסיף לפתחה במסגרת מאמר זה. באופן דומה, עשויה להתעורר שאלה לגבי הפללת מופעי החשפנות מכוח אותה הצדקה של מניעת פגיעה בכבוד של נותנת השירות המיני. עם זאת, גם כאן ניתן להבחין בין חשפנות לבין זנות מקוונת על בסיס התבחין של מידת הזיקה הישירה בין נותנת השירותים לבין הצרכן. בהתאם לתבחין זה, ככל ששירות החשפנות הוא אישי יותר, מיני יותר, ונעשה on demand מבחינת הצרכן, כך תגבר ההצדקה להפללתו על בסיס הערך המוגן של מניעת העמקה של הפגיעה בכבוד של נותנת שירותי החשפנות.

ביסוס הערך המוגן של שמירת כבודם של נותני שירותי הזנות מבטל במידה רבה את הערך המוגן של שמירת האוטונומיה של נותנת השירותים. עם זאת, הוא אינו מאיין את הערך המוגן של מניעת מטרד לציבור. במילים אחרות, ערך זה מוסיף להתקיים ולהצדיק באופן ישיר את העבירות של פרסום שירותי זנות במרחב הציבורי, מטרד לציבור וכדומה. בצד זאת, הערך של שמירת כבודם של נותני שירותי הזנות מצדיק אף הוא – גם אם בעקיפין – את אותן עבירות.

הערך המוגן המרכזי, של הגנה על כבודם של נותני שירותי הזנות, לכאורה אינו מבחין בין הזנות במרחב הפיזי לבין הזנות המקוונת. זאת לעומת הערך המוגן של מניעת מטרד לציבור, שהוא כשלעצמו אינו מצדיק הפללה של הזנות המקוונת המתקיימת כאשר צרכן הזנות מחובר למחשבו, בדרך כלל בביתו, מבלי להטריד את הציבור במוכן הקלאסי. עם זאת, נראה כי בכל הנוגע לפרסומי זנות במרחב המקוון, שלא בפלטפורמות ייעודיות, כלומר ברשתות חברתיות לגיטימיות או ב"חלונות צצים", הרי שמתקיימת הצדקה מסוימת להפלילת גם לשם הגנה על ערך זה.¹⁷⁸

האם בהתאם לניתוח זה, יש הצדקה להפליל את כל התופעות שנמנו לעיל בפרק א? ראשית, בכל הנוגע לצורות השונות של פרסום הזנות במרחב המקוון שמניתי לעיל, ניתן לראות בהן אמצעי נוסף להגדלת שוק הזנות. אמצעי זה שונה במהותו מבחינת טיב הפרסום, אך הוא אינו משנה כשלעצמו את טיב השירות המיני. הפרסום יכול להיות אישי וממוקד יותר, ואינו נתפס ככזה המתבצע במרחב פומבי וציבורי (כגון שלטי חוצות, מודעות בעיתונות או כדומה). עם זאת, הפרסום נועד להעצים, גם אם בעקיפין, את הפגיעה בערכים המוגנים שבבסיס האיסור על צריכת זנות ועל כל מעגל ההיצע של הזנות. על כן, ברי כי קמה הצדקה להפליל את הפרסומים המקוונים של זנות לסוגיהם השונים, כפי שמניתי לעיל בפרק א. יצוין כי בכל הנוגע למישור האכיפתי, המחוקק כלל את העבירה של פרסום שירותי זנות כאחת העבירות שבגינן ניתן לפעול מכוח חוק הסמכויות. במילים אחרות, כאשר נחקק חוק ייעודי להתמודדות עם בעיות האכיפה ברשת, מובא בחשבון הצורך לצמצם את החשיפה לפרסום שירותי זנות, מה שמעיד על התפיסה שהאיסור על פרסום שירותי זנות רלוונטי גם למרחב המקוון.

שנית, בכל הנוגע לפלטפורמות המקוונות להעברת מידע בין צרכני שירותי הזנות, נראה כי פרשנות תכליתית של האיסור בדבר פרסום שירותי זנות, הנגזרת מערך השמירה על כבודם של נותני שירותי הזנות, עשויה להוביל להכללת האיסור גם על פרסומים בפלטפורמות להעברת מידע בין צרכני שירותי זנות הכוללות התייחסות לטיב שירותי הזנות הניתנים. הגם שהפרסום כאן אינו ישיר על ידי מי שנמצא בצד ההיצע (נותנת השירות, הסרסור או כדומה), אלא הוא עקיף ונעשה על ידי צרכן אחר, הרי שהוא פרסום על אודות שירותי הזנות, המשפיע על מידת האטרקטיביות של ה"סחורה" שהוא מספק בעיני צרכנים פוטנציאליים. מכאן שפרסומים בפלטפורמות אלה ראויים להפללה, והם גם ניתנים להפללה בגדר הדין הקיים בהתאם להגדרת האיסור על פרסום שירותי זנות.¹⁷⁹ ההפללה תשליך כמובן על מפרסמי התכנים עצמם והיא אף עשויה להשליך על מנהל הפלטפורמה המקוונת שבה הועבר המידע. בכל הנוגע לזה האחרון, ככל שניתן יהיה להוכיח מודעות לתוכן הפרסומים ואפשרות לשלוט על הסרת הפרסומים או הרחקת המשתמשים בפלטפורמה – ניתן יהיה לשקול גם הטלת אחריות עליו.¹⁸⁰

שלישית, בכל הנוגע לשירותי המצלמות החיות, קיימת הבחנה בינם לבין המופעים הקודמים שמניתי. שירותי המצלמות החיות מגלמים העתקה מלאה של הזנות אל המרחב המקוון, בעוד שהמופעים הקודמים מגלמים העתקה של הפרסום על אודות שירותי הזנות למרחב המקוון, אולם הזנות עצמה ממשיכה להתבצע במרחב הפיזי. עם זאת, מבחינת הערך המוגן של הגנה על כבודם של נותני השירותים המיניים, הרי שככל שהאופי המיני של המעשים מצד נותנת השירות הוא מובהק, וככל שהמעשים המיניים מתבצעים לבקשת הצרכן, עבורו, כך שניתן לראות בהם אינטראקציה אחד-על-אחד¹⁸¹ ותמורת תשלום, נראה כי יש להפליל את המעשים. העובדה שקיים ריחוק פיזי בין הצרכן לבין נותנת השירות, והעובדה שהמגע המיני של נותנת השירות הוא עצמי (או מגע מיני בין שני נותני שירות בתמורה לתשלום מאת הצרכן)¹⁸² – אין בהם כדי לאיין

או אף להפחית את הפגיעה בכבודם של נותני השירותים המיניים כמי שמשכירים את גופם למטרת סיפוק מיני של הצרכן. אומנם ניתן לטעון כי דווקא הריחוק הפיזי מספק הגנה מסוימת על נותני שירותי המין, בכך שמתבטל החשש מפני פגיעה פיזית בהם. על ידי לקוחות. מובן כי אין להמעיט בערכה של הגנה זו, על גופם ועל כבודם של נותני שירותי המין. עם זאת, העובדה שמעשיהם המיניים של נותני השירות מתבצעים מול מצלמה והם מתועדים, מאפשרת שעתוק של הפגיעה בעתיד בדרך של צפייה חוזרת במעשים או הפצת התיעוד ברבים.¹⁸³ יתרה מכך, פעמים רבות נותני שירותי המין דרך מצלמות חיות מבקשים להסוות את זהותם, וקיים חשש מפני "doxxing" – פרסום של מידע אישי או סחיטה באיומים לפרסום מידע שכזה.¹⁸⁴

סיכום

ההשפעה של המרחב המקוון חלחלה גם למעגל הזנות. מופעי הזנות המקוונת התפשטו במהרה, תוך ניצול מאפיינים כגון בין-לאומיות, אנונימיות, הצפנה, נגישות וזמינות וביזוריות המידע. אל מול אלה ניצבת מערכת אכיפת החוק, שאינה מותאמת מבחינת הכלים המשפטיים, ההכשרה ותפיסת ההפעלה להתמודדות עם התופעה. לא זו בלבד, אלא שמעל הכול מאתגרת הזנות המקוונת את האיסורים המהותיים בתחום הזנות, ומציבה מראה מציאותית המחייבת בחינה ערכית מחודשת של הערכים המצדיקים את קביעת האיסורים על זנות.

בחינה זו מלמדת על הטרנספורמציה שעבר היחס לזנות, מעידן שבו הדגש הושם על המטרד לציבור, ובשלב מסוים גם שמירה על האוטונומיה של נותנת שירותי הזנות, לעידן שבו הדגש מושם – גם אם באופן קטגורי ונוקשה (ומשכך גם פטרנליסטי במידת מה) – על שמירת כבודם של נותני שירותי הזנות.¹⁸⁵ ערך זה, של שמירת כבודם של נותני שירותי הזנות, מוביל למסקנה כי גם מופעי הזנות המקוונת אמורים להיות מופללים. מבחינת הערך המוגן, יסוד המגע הפיזי בין נותנת השירות לבין הצרכן, או אף הקרבה הפיזית ביניהם, אינו מחויב המציאות. נוסף על כך, הזנות יכולה להתרחש אף אם אין בה משום מטרד לציבור, והיא יכולה להתרחש גם במקרה של מגע מיני עצמי של נותני השירות בגופם. משכך, שירותי המצלמות החיות יכולים לעלות כדי שירותי זנות; הפרסומות המקוונות לאתרי זנות ואף בנסיבות מסוימות חוות הדעת של הגולשים המשתפים את חבריהם ומדרגים את נותני שירותי הזנות – כל אלה ראויים להפללה כעבירות של פרסום שירותי זנות. הפללה זו של מופעי הזנות המקוונת, בתוספת כלי אכיפה ייעודיים כגון הכלים שמעניק חוק הסמכויות, יאפשרו להתאים את המאבק בזנות לעידן שלנו.

הערות

- 1 חיים ויסמונסקי חקירה פלילית במרחב הסייבר 21-24 (2015); ע"פ 2656/13 פלוני נ' מדינת ישראל, פס' 6 לפסק דינו של השופט הנדל (פורסם בנבו, 21.1.2014); בש"פ 2065/13 פלוני נ' מדינת ישראל, פס' 4 לפסק דינו של השופט עמית (פורסם בנבו, 22.3.2013).
- 2 ויסמונסקי חקירה פלילית במרחב הסייבר, לעיל הערה 1, בעמ' 33-34.
- 3 בכתיבה על אודות תעשיית הזנות נודעת משמעות רבה למינוחים הנבחרים. כך למשל, בשפה האנגלית קיימת הבחנה בין המונח "sex worker", המבטא תפיסה של העיסוק בזנות כהגשמת אוטונומיית הגוף והבחירה, לבין המונח "prostitute", המבטא תפיסה של עיסוק זה כמחפיץ ופוגע בנשים באופן אינהרנטי או לחלופין תפיסה המטילה פסול מוסרי בנותנת שירותי הזנות. לעניין זה, ראו Natalia Benitez, Lorela Berisha, Alicia Delago & Rachel Lowitz, *Prostitution and* (2018) 331 *Sex Work*, 19 *Geo. J. Gender & L.* (להלן: Benitez). במאמר זה בחרתי להשתמש במינוח "נותנת שירותי הזנות", אשר מחד גיסא אינו מטיל פסול מוסרי או חוקי באדם (כמו למשל "זונה"), ומאידך גיסא אינו מייחס אוטונומיה מלאה ("מוכר"/"ספק").
- 4 Ronald Weitzer, *Sex Work: Paradigms and Policies in Sex For Sale: Prostitution, Pornography, and the Sex Industry* 1, 2 (Ronald Weitzer ed., 2d ed. 2010); Angela Jones, *Sex Work in a Digital Era* 9(7) *Sociology Compass* 558, 561 (2015).
- 5 משרד הרווחה והשירותים הסוציאליים והמשרד לביטחון פנים, **הסקר הלאומי על תופעת הזנות בישראל** 142 (2016) (להלן: **הסקר הלאומי על תופעת הזנות בישראל**).
- 6 Melissa Farley, Kenneth Franzblau & M. Alexis Kennedy, *Online Prostitution and Trafficking*, 77(3) *Alb. L. Rev.* 1039, 1043 (2013) (להלן: Farley, Franzblau & Kennedy). כמפורט שם, להערכת משטרת סירקיו במדינת ניו יורק משנת 2012, 90% מהמסחר בזנות מתרחש באינטרנט, נוסף על כך, סקר משנת 2011 מצא כי 88% מצריכת הזנות נעשתה בתיווך מקוון. בשנת 2015, כ-62% מהמסחר בזנות בצרפת התרחש במרחב המקוון. ראו Fondation Scelles, *Sexual Exploitation: New Challenges, New Answers – 5th Global Report* 31 (2019).
- 7 Farley, Franzblau & Kennedy, לעיל הערה 6, בעמ' 1041. המחברים התייחסו לגיוס לזנות כמזרה אירופה ובאסיה.
- 8 שם, בעמ' 1067-1068. במקרה המוצג, הסרסור יצר קשר עם נשים ושכנעו לנסוע למדינה אחרת כדי לעסוק בזנות.
- 9 Erica Fink & Laura Segall, *Pimps Hit Social Networks to Recruit Underage Sex Workers*, *CNN Money* (Feb. 27, 2013), <https://cnn.it/3kOLhG8>.
- 10 *Sacramento Man Sentenced to 12 Years and Seven Months for Sex Trafficking of a Minor*, *FBI* (Nov. 8, 2010), <https://bit.ly/3csV6qc>.
- 11 ת"פ (שלום י-ם) 17-08-2414 מדינת ישראל נ' לינסקי (פורסם בנבו, 3.6.2020); נאשם נוסף בפרשה זו הורשע אף הוא בגין אותן עבירות בת"פ (שלום י-ם) 17-08-2414 מדינת ישראל נ' לינסקי (פורסם בנבו, 28.1.2020); עוד ראו תפ"ח (מחוזי ת"א) 15-12-24041 מדינת ישראל נ' שטרימר (פורסם בנבו, 7.9.2016) ות"פ (שלום ב"ש) 14-12-33781 מדינת ישראל נ' קרב (פורסם בנבו, 22.10.2015). בשני מקרים אלה הנאשמים פנו לנשים מרוסיה ומאוקראינה בהצעה לעסוק בזנות.
- 12 Farley, Franzblau & Kennedy, לעיל הערה 6, בעמ' 1076.
- 13 לדוגמה, האתר הישראלי "סקס אדיר", ראו להלן בתת-פרק 4.
- 14 אין מדובר באתרים הנמצאים ב-Darknet וכו'. להסבר על Darknet ראו להלן הערה 55.
- 15 **הסקר הלאומי על תופעת הזנות בישראל**, לעיל הערה 5, בעמ' 146. יצוין כי עורכי הסקר הבחינו בין השירותים השונים שניתנו באמצעות אתרי האינטרנט שסקרו: שירותי מין "ישירים", שבמסגרתם מתקיים מגע פיזי בין הצדדים, לעומת שירותי מין "עקיפים", שבהם לא מוצע לצרוך שירותים מיניים מאישה ספציפית.
- 16 בצ"א (מחוזי ת"א) 18-06-24237 מדינת ישראל נ' פיש (פורסם בנבו, 29.10.2018) (להלן: בצ"א פיש).

- 17 שם, פס' 11 לפסק דינו של השופט שגיא.
- 18 חיפוש ב-Google לפי מילות החיפוש "נערות ליווי" (בעברית) הניב מעל מיליון תוצאות. מסקירה של מרבית שמות האתרים שהופיעו בתוצאות החיפוש הראשונות, נראה כי אכן מדובר באתרים המפרסמים שירותי מין [נדלה ביום 31.8.2020].
- 19 Farley, Franzblau & Kennedy, לעיל הערה 6, בעמ' 1058-1060.
- 20 לדיון מעמיק יותר בטשטוש ההבחנה בין פורנוגרפיה לבין עולם הזנות, ותפיסת הפורנוגרפיה כסוג של זנות מתועדת, ראו Catharine A. MacKinnon, *Pornography as Trafficking*, 26 MICH. J. INT'L L. 993 (2005).
- 21 Farley, Franzblau & Kennedy, לעיל הערה 6, בעמ' 1062. שם היה מדובר ב-"pagejack" של URL-ים, שבו עבריינים משכתבים את קוד ה-HTML, כך שהקלדה של אתר אינטרנט תמים, תוביל לאתר שבו יש תכנים פורנוגרפיים קשים.
- 22 למשל: (tinder.com) (okcupid.com), (jdate.com) (jdate.com) ועוד.
- 23 Sophie Cullinane, *Meet the Tinder Prostitutes*, GRAZIA (Aug. 27, 2014), <https://bit.ly/36kid5p>; לזנות בטינדר בהקשר הישראלי ראו דני בראון "הקלות הבלתי נסבלת של זנות בטינדר" הארץ <https://bit.ly/3kRwU3R> 1.7.2017; כמו כן, לאחרונה הוגש כתב אישום נגד חשוד בגין עבירות זנות, שיצר קשר דרך Grindr: אור רביד "כתב אישום: נפגש עם קטינים למטרות זנות באמצעות אפליקציית 'גרינדר'" <https://bit.ly/3bK5M5a> 9.3.2020 N12.
- 24 ראו למשל Joseph Brennan, *Cruising for Cash: Prostitution on Grindr* 17 DISCOURSE, CONTEXT & MEDIA (2017).
- 25 Farley, Franzblau & Kennedy, לעיל הערה 6, בעמ' 1073-1076.
- 26 שם, בעמ' 1076-1078.
- 27 ענת ביינ-לובוביץ' "כובע צמר לתינוק, מצעים למיטה וזנות: בניגוד ולמרות החוק – פייסבוק מפרסמת שירותי ליווי" גלובס <https://bit.ly/3i3A2Yu> 8.12.2019.
- 28 ראו למשל את הפרופיל של Aedan Rayne בטוויטר, שבו היא מפרסמת תכנים הנוגעים לעיסוק בתחום web camming (פירוט על תחום זה מופיע להלן בתת-פרק א.5). <https://bit.ly/2Hx7vxX>. [נדלה ביום 31.8.2020].
- 29 ראו למשל את עמוד האינסטגרם בשם esc0rt777 המפרסם שירותי ליווי <https://bit.ly/3kH1jI8>. [נדלה ביום 31.8.2020].
- 30 סעיף 8 לכללי הקהילה של פייסבוק <https://bit.ly/30pIfQJ>; תנאי הקהילה של אינסטגרם וטוויטר לא מציינים במפורש איסור פרסומי זנות, אך נראה כי הרשתות פועלות באופן שוטף להסיר תכנים אלה, זאת בעקבות שינוי חקיקה בארצות הברית שהרחיב את אחריותן של ספקיות השירות לתכנים המתפרסמים בהן, זאת לפי Allow States and Victims to Fight Online Sex Trafficking Act of 2017, Pub. L. No. 115-164, § 4, Stat. 1253. לסקירת שינוי החקיקה והשפעתו על הרשתות החברתיות ראו Emily J. Born, *Too Far and Not Far Enough: Understanding the Impact of FOSTA*, 94 N.Y.U. L. REV. 1623 (2019).
- 31 Sudhir Venkatesh, *How Tech Tools Transformed New York's Sex Trade*, WIRED (Jan. 31, 2011) <https://bit.ly/36awOQy>.
- 32 ראו למשל Fondation Scelles, לעיל הערה 6.
- 33 אטילה שומפלבי ואלכסנדרה לוקש "פרסום הזנות עבר לטלגרם: 'מחולק לפי הסטיות'" [y.net https://bit.ly/3mRfVQK](https://bit.ly/3mRfVQK) 6.6.2019.
- 34 Farley, Franzblau & Kennedy, לעיל הערה 6, בעמ' 1066.
- 35 שם, בעמ' 1067-1068, וכן ראו Lara Janson, "Our Great Hobby": An Analysis of Online Sex Networks for Buyers of Sex Illinois, CAASE 2, 83-90 (2013).
- 36 אתר TER (The Erotic Review) משווק עצמו כאתר הביקורות על שירותי המין הגדול בעולם, ובו מאות אלפי ביקורות של צרכני זנות החברים בו לגבי רכבות א.נשים מרחבי העולם. ראו <https://www.theeroticreview.com/main.asp>. אתר Euro Girls Escort מפרסם שירותי מין של עשרות

- אלפי נשים וגברים מכל רחבי העולם, על פי חלוקה למדינות, תוך שיתוף דרכי יצירת קשר, עלות השירות, תמונות אינטימיות, וכן ביקורות מילוליות שנכתבו על ידי משתמשים ודירוג הניתן לגבי השירות. מטרת הביקורות לאפשר לצרכן הזנות למקד את בחירותיו ולהתאים מראש את ציפיותיו לשירות ש"רכוש". ראו www.eurogirlescort.com/escort-reviews. בהקשר הישראלי יש לציין את אתר האינטרנט "סקס אדיר" (שכתובתו המקורית הייתה sexadir.co.il) שכלל, בין היתר, פורום לצרכני שירותי הזנות, שבו שיתפו "דיווחים" על נותני שירותי המין שכללו תכנים אלימים, מבזים ומשפילים. לסקירה על תוכנו של אתר זה ראו ורד לי "כל העניין בכחורות במועדוני חשפנות שם זה שיש על מי לפרוק" – למה לא מורידים מהאוויר את אתר 'סקס אדיר'?" הארץ 26.9.2017. <https://bit.ly/3ezDhst>. כן ראו יעלה להב רו מאחורי מסך הדיסקרטיות – שיח לקוחות והפיכתו של האינטרנט לשחקן פעיל בתעשיית המין (עבודת גמר לתואר "דוקטור לפילוסופיה", אוניברסיטת בן-גוריון בנגב – הפקולטה למדעי החברה, 2016). יש לציין כי בית המשפט הורה על הסרת האתר המקורי בבצ"א פיש, לעיל הערה 16.
- 37 שומפלבי ולוקש, לעיל הערה 33.
- 38 Farley, Franzblau, & Kennedy, לעיל הערה 6, בעמ' 1079.
- 39 Paul Bleakley, "500 Tokens to Go Private": *Camgirls, Cybersex and Feminist Entrepreneurship*, 18 *SEXUALITY & CULTURE*, 892, 898-900 (2014) (להלן: Bleakey).
- 40 על ידי הצגת שאלות קונקרטיות לאישה המופיעה ובקשות ספציפיות ממנה, כגון שתגייד את שם.
- 41 Bleakley, לעיל הערה 39, בעמ' 899.
- 42 שם.
- 43 ראו למשל פרסומים בטוויטר <https://bit.ly/2RYet0T> הפוסט פורסם ב־15.11.2019 [נדלה ביום 31.8.2020], ומופיע בו קישור לאתר מצלמות חיות בשם MyFreeCams.com; ראו גם את חשבון הטוויטר twitter.com/_sexycamgirls – מדובר בפרופיל המקושר לאתר מצלמות חיות בשם chaturbate.com [נדלה ביום 31.8.2020].
- 44 Bleakley, לעיל הערה 39, בעמ' 899-900.
- 45 שם, בעמ' 900.
- 46 ראו למשל יסמין גואטה "תחקיר עובדה": הקשר הישראלי של תעשיית הווידאו-צ'טים האירוטיים *TheMarker* 16.1.2014. <https://bit.ly/2Ot9Bmf>. בתחקיר משנת 2014 התברר כי חברה ישראלית בשם קולוויז', המפעילה אתרי web camming, מעסיקה נשים פיליפיניות בתנאים קשים במיוחד. אותן נשים הוחזקו ב"סטודיו", אולצו לעבוד במשך 12 שעות ביום, וניתן להן יום מנוחה אחד בחודש. נוסף על כך, אותה חברה העסיקה גם "סוכנים" אשר היו אחראים "להעביר" כמה נשים. מעניין לציין, כי הגם שמדובר באתר כבעלות חברה ישראלית, לא ניתן לגשת אליו מישראל. בניסיון להיכנס לאתר imlive.com/live-sex-chats/cam-girls מכתובת IP ישראלית, מוצגת ההודעה "We are sorry but this site is not accessible from your current location" (ניסיון כניסה ב־31.8.2020).
- 47 bongacams.com לאתר זה ישנו גם subdomain בעברית המופיע בכתובת il.bongacams.com בדירוג פופולריות של Alexa (אשר נעשה על ידי מכפלה של מספר המבקרים במספר הדפים שבהם ביקרו), האתר מדורג במקום ה־10 בדירוג האתרים בישראל <https://bit.ly/3kLunbg>, ובמקום ה־29 בדירוג העולמי <https://bit.ly/367pw04> [נדלה ביום 31.8.2020]. עוד בהקשר הישראלי ראו נינה פוקס "הצד האפל של תעשיית סרטוני הסקס באינטרנט" *ידיעות אחרונות* 8.1.2020. <https://www.yediot.co.il/articles/0,7340,L-5655900,00.html>.
- 48 חשבון טוויטר <https://bit.ly/332zqhB> וחשבון אינסטגרם <https://bit.ly/304tcf6> [נדלה ביום 8.3.2020].
- 49 Motyl Jacqueline, *Trading Sex for College Tuition: How Sugar Daddy "Dating" Sites May Be Sugar Coating Prostitution*, 117 *PENN ST. L. REV.* 927, 929-30 (2013).
- 50 Laura E. Deeks, *A Website by any Other Name: Sex, Sugar and Section 230*, 34 *WOMEN'S RTS. L. REP.* 245, 246 (2013).

- בישראל פועל אתר אינטרנט שמיוחסת לו פעילות מן הסוג המתואר כאן, והוא מופיע בכתובת www.sugardaddy.co.il. על פי המוצג באתר, יש בו קרוב למאה אלף פרופילים, וכל משתמש מוגדר כ־sugar daddy או כ־sugar baby. בעת הרישום המשתמש מתבקש להגדיר את עצמו כ־sugar daddy או כ־sugar baby. ראו <https://bit.ly/2RXpkbX> [נדלה ביום 31.8.2020]. בדומה לאתר היכרויות, תמונות הפרופיל אינן בלבוש חושפני במיוחד או כוללות עירום, וכן המאפיינים המפורטים אינם מינייים באופן מובהק: תחביבים, עיסוק, סטטוס משפחתי, שפות וכו'; זאת למעט פרט אחד: "יחסי BDSM". באתר יש הבחנה ברורה בין הצדדים בקשר, ורק ה־sugar daddy נדרש לפרט רמת הכנסה וכן באיזו מידה הוא מתכוון לספק את צרכיה של ה־sugar baby. הרמיזות על כך שמצופה מה־sugar daddy לתמוך כספית ב־sugar baby בתמורה לקשר בין השניים מופיעות באתר בכמה הקשרים. כך, למשל, נכתב באתר: "מה זה שוגר בייבי? השוגר בייביז שלנו הן בנות מפונקות, הן יפות ואטרקטיביות אבל גם נשות שיחה מעניינות. קח אותן לטיול עסקים, לראות עולם וליהנות מהחיים הטובים ותזכה למפגשים קבועים ומהנים". ראו <https://bit.ly/3j6NmWv>. דברים דומים נכתבו תחת הפתיח "מה זה שוגר רדי?" [נדלה ביום 31.8.2020].
- ויסמונסקי חקירה פלילית במרחב הסייבר, לעיל הערה 1, בעמ' 37-39. 52
- Lawrence Lessig, Code and Other Laws of Cyberspace 85-99, 235-239 (1999) 53
- כך, למשל, אם המשתמש מתחבר באמצעות מכשיר הטלפון הנייד שלו לרשתות Wi-Fi שונות במהלך היום, הרי שכל חיבור יתבצע מכתובת IP אחרת. יתרה מכך, אף חיבור ביתי לאינטרנט אינו כולל כתובת IP אחת קבועה, ובמועדים שונים עשויה ספקית הגישה לאינטרנט להקצות כתובות IP שונות לאותו המשתמש. ראו ויסמונסקי חקירה פלילית במרחב הסייבר, לעיל הערה 1, בעמ' 337.
- אמצעי אנונימיזציה מתוחכמים אלה מאפשרים לגורמים עברייניים לפתח אזורים מחתרתיים ברשת המכונים Darknets, שבהם רוחשת פעילות עבריינית ענפה. ראו ויסמונסקי חקירה פלילית במרחב הסייבר, לעיל הערה 1, בעמ' 56. מרחב ה־Darknet עשוי להיות רלוונטי גם לפעילות עבריינית של סחר בבני אדם לשם עיסוק בזנות, אולם בענייננו, ההתמקדות היא בעיקר בפרסום ובמתן שירותי זנות באתרי אינטרנט גלויים וחשופים לכול. 55
- ראו למשל את תהליך הרישום והאימות ב־WhatsApp <https://bit.ly/34351xu> [נדלה ביום 31.8.2020]. 56
- דוגמה לשירות שכזה ניתן לראות ביישומון "המספר הנוסף": Cellact, "קו שני על אותו מכשיר סלולרי איך זה עובד?" <https://bit.ly/332sqkV> [נדלה ביום 31.8.2020]. קישור להתקנת היישומון מ־Google Play: <https://bit.ly/3kNj42d>. 57
- ראו Amitai Etzioni, End to End <https://bit.ly/3jep1VA> WhatsApp, End-to-end <https://bit.ly/3jep1VA>. כן ראו Encryption - the Wrong End, 67 S. C. L. Rev. 561 (2016). 58
- Google Security Blog, No More Mixed Messages About HTTPS, <https://bit.ly/362iV74> (October 3, 2019). 90% מזמן הגלישה של משתמשי כרום נעשה ב־HTTPS. 59
- למשל תוכנת OpenPGP ניתנת להורדה ולהתקנה בחינם www.openpgp.org. עוד ראו ויסמונסקי חקירה פלילית במרחב הסייבר, לעיל הערה 1, בעמ' 214-215. 60
- Clinton Nguyen, Sex Workers' Guide to Bitcoin: Why Sex Workers Must Suddenly Become Fluent in Bitcoin Vice (July 6, 2015) <https://bit.ly/30pw7PV> 61
- הסקר הלאומי על תופעת הזנות בישראל, לעיל הערה 5, בעמ' 142. 62
- מטבע הדברים, פרסום שירותי זנות היא עבירה של יחיד־אל־רבים, להבדיל מעבירות של יחיד־אל־יחיד. במילים אחרות, מפרסם שירותי זנות מנסה להגיע לקהל יעד רחב, בלתי־מוסוים. מסיבה זו, מאפיין הנגישות והזמינות של המרחב המקוון תורם מאוד לאפקטיביות הפרסום של שירותי הזנות. 63
- ראו למשל את מדיניות הפרטיות של WhatsApp, שלפיה ברגע שהמידע נמסר למשתמש, הוא אינו נאגר בשרתי החברה. אם המידע לא נמסר למכשיר הקצה (למשל אם אותו מכשיר קצה אינו מחובר לאינטרנט), המידע ייאגר בשרתי החברה לכל היותר במשך שלושים יום: <https://www.whatsapp.com/legal/#privacy-policy>. 64
- חיים ויסמונסקי "חקירה פלילית באינטרנט במגבלות הטריטוריה" הפרקליט נב 309, 316-319 (2013). 65

- 79 סימן י': זנות ותועבה ופרק ח': פגיעה בסדרי המשפט והחברה לחוק העונשין.
- 80 חלוקה זו מופיעה במאמרה של נויה רימלט "על זנות, מגדר ומשפט פלילי: הרהורים על הצעת החוק להפללת צרכני זנות" **משפט וממשל** יג 439, 453-454 (2011).
- 81 ס' 204 לחוק העונשין.
- 82 ס' 205 לחוק העונשין.
- 83 ס' 205א לחוק העונשין וס' 205ב לחוק העונשין, זנות של קטין וזנות של בגיר בהתאמה. האיסור בנוגע לקטין הוא נרחב יותר וכולל גם מסירת מידע, מעבר לפרסום שירותים בלבד.
- 84 ס' 205ד לחוק העונשין.
- 85 ס' 215(ג) לחוק העונשין.
- 86 ס' 199 לחוק העונשין.
- 87 ס' 201 לחוק העונשין.
- 88 ס' 202 לחוק העונשין.
- 89 ס' 203ג לחוק העונשין.
- 90 ס' 208 לחוק העונשין.
- 91 ס' 2 לחוק איסור צריכת זנות (הוראת שעה ותיקון חקיקה), התשע"ט-2019, ס"ח 2779.
- 92 ראו למשל רימלט, לעיל הערה 80, בעמ' 454.
- 93 ע"פ 2885/93 תומר נ' מדינת ישראל, פ"ד מח(1) 635, פס" 4 לפסק דינו של השופט שמגר (1994).
- 94 ע"פ 236/65 אל-בנא נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד יט(2) 459, פס" 4 לפסק דינו של השופט זילברג (1965).
- 95 תפ"ח (מחוזי ת"א) 112/66 מדינת ישראל נ' עוקשי, פס"מ ס"א 137, 141 (1967). באותו המקרה, שני גברים שפשפו את איבר מינם בין רגליה של נערה, עד לשפיכת זרע, מה שלא מהווה, לפי לשון פסק הדין "מגע מיני מקובל".
- 96 ע"פ 72/68 עוקשי נ' מדינת ישראל (לא פורסם).
- 97 ע"פ 538/75 לבן נ' מדינת ישראל, פ"ד ל(2) 583, 584 (1976) (להלן: עניין לבן); ע"פ 531/75 אביטל נ' מדינת ישראל, פ"ד ל(2) 579, 581 (1976) (להלן: עניין אביטל).
- 98 שפשוף איבר המין של הצרכן עד לשפיכת זרע, עניין לבן, לעיל הערה 97, בעמ' 584.
- 99 עניין אביטל, לעיל הערה 97, בעמ' 580. הנשים שעבדו במכון העיסוי היו לבושות, ואף נאסר עליהן לבוא במגע מיני (למעט העיסוי, הכולל הבאה לשפיכת זרע) או להתיר לצרכנים לגעת בגופן.
- 100 ת"פ (מחוזי ת"א) 3635/02 מדינת ישראל נ' רשת שוקן בע"מ, פס" 142 לפסק דינו של השופט בארי (פורסם בנבו, 14.9.2004).
- 101 עת"מ (מינהליים ת"א) 8707-07-15 הועדה המקומית לתכנון ולבניה רמת גן נ' ירושלמי, פס" 13.1 לפסק דינה של השופטת אגמון-גונן (פורסם בנבו, 28.8.2017).
- 102 ראו עת"מ (מינהליים ת"א) 45440-11-17 א.ק. יוניברס בע"מ נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 20.2.2019), שם נפסק כי ריקוד "לאפ־דאנס" נחזה, לכל הפחות, כמעשה זנות.
- 103 "מדיניות האכיפה בעבירות הנלוות לזנות" הנחיות פרקליט המדינה 2.2 (התשע"ט).
- 104 שם, בעמ' 4-5.
- 105 כך למשל בעניין פלוני הורשע הנאשם, במסגרת הסדר טיעון, בעבירות של הבאת קטינות לידי זנות. ראו תפ"ח (מחוזי ת"א) 44880-05-10 מדינת ישראל נ' פלוני (פורסם בנבו, 16.3.2011). באותו המקרה הקטינות סיפקו שירותי מין סאדו־מוזוכיסטיים הכוללים: מכות, השפלות מילוליות, יריקות והצלפות שוט, תוך שהצרכן מאונן. שירותי מין אלה לא כללו התערטלות של הקטינות או מגע פיזי בגופן. כך גם בעניין שריקר, שבו הורשע הנאשם, במסגרת הסדר טיעון, בעבירה של "דין לקוחו של קטין". באותו המקרה הנאשם שילם לקטין עבור שליחת סרטון שבו הקטין מאונן ועבור תמונה של איבר מינו של הקטין. ראו ת"פ (שלום רמלה) 28702-11-18 מדינת ישראל נ' שריקר (לא פורסם, 23.1.2020).

- 106 שם, הנאשם הורשע בגין צריכת שירותי זנות של קטין, הגם שהיה ריחוק גאוגרפי ואף לא הייתה סימולטניות בין המעשה המיני לבין הסיפוק המיני של הנאשם. אולם יש לציין כי מדובר בהרשעה במסגרת הסדר טיעון, כך שהסוגיה המשפטית לא לובנה עד תום.
- 107 .Reference re ss. 193 & 195.1(1)(C) of the Criminal code (Man.), [1990] 1 S.C.R. 1123
- 108 R. v. Tremblay [1991] 68 C.C.C. (3d) 439, 453-454 (Que. C.A.)
- “This notion has evolved over time. If in the past, prostitution was only considered in respect of sexual relations, even those not paid for, it must now be admitted that **today prostitution is extrinsically commercial in nature**, that it is concerned with the **sexual gratification of the customer** which is **not necessarily obtained through sexual connection**” [ההדגשה הוספה].
- 109 הריקוד הוגדר כישיבה בחיק הצרכן תוך הדמיית קיום יחסי מין, העולה כדי “שירותי מין”. ראו R v. Akouros [2006] O.T.C 67 (Ont. S.C.J)
- 110 .R v. Ni [2002] 158 O.A.C 230
- 111 .R v. Bedford [2000] 143 C.C.C. (3d) 311 (Ont. C.A)
- 112 .R v. Bauer [1999] O.J No. 5294 (Ont. C.J)
- 113 .R v. Saftu [2002] O.J No. 3046 (Ont. C.J)
- 114 .DOJ CA, Technical Paper, C-36, 6 (2014)
- 115 .Canada v. Bedford [2013] 3 S.C.R. 1101, 1113
- 116 .Criminal Code, R.S.C. 1985, c. C-46, § 210
- 117 .Canada v. Bedford, לעיל הערה 115.
- 118 כן נפסלו סעיפים (i)(1)212 ו-(c)(1)213 לחוק, האוסרים על הנאה מרווחי עיסוק בזנות של אחר ועל הצעה לקבל או לספק שירותי זנות במקום ציבורי.
- 119 Bill C-36, *Protection of Communities and Exploited Persons Act*, 2nd Sess, 41st Leg, 2014 (assented to 11 November 2014), R.C.S. 2014, c. 25
- 120 שם, דברי ההסבר. ראו גם Hamish Stewart, *The Constitutionality of the New Sex Work Law*, 54(1) ALBERTA L. REV., 69, 71 (2016)
- 121 .Criminal Code, R.S.C. 1985, c. C-46, § 213
- 122 .Criminal Code, R.S.C. 1985, c. C-46, § 214
- 123 .Criminal Code, R.S.C. 1985, c. C-46, § 286.1
- 124 .Criminal Code, R.S.C. 1985, c. C-46, § 286.2
- 125 .Criminal Code, R.S.C. 1985, c. C-46, § 286.3
- 126 .Criminal Code, R.S.C. 1985, c. C-46, § 286.4
- 127 Laura E. Deeks, *A Website by any Other Name: Sex, Sugar, and Section 230*, 34 WOMEN’S .RTS. L. REP. 245, 249 (2013)
- 128 העיסוק בזנות מותר בתוך בית בושת מורשה, ורק במחוזות מסוימים. לפירוט ראו Benitez, לעיל הערה 4, בעמ’ 334-335.
- 129 שם, בעמ’ 334.
- 130 שם, בעמ’ 336.
- 131 .N.Y. Penal Code § 230.00
- 132 .People v. Block 337 N.Y.S.2d 153 (N.Y Ct. Cl. 1972)
- 133 .People v. Georgia A. 621 N.Y.S.2d 779 (N.Y. Crim. Ct. 1994)
- 134 .People v. Paulino 234 N.Y.L.J. 24 (2005)
- 135 .18 Pa. CONS. STAT. § 5902(a), (f)
- 136 .Commonwealth v. Cohen 538 A.2d 582 (Pa. Super. 1988)
- 137 .Commonwealth v. Bleigh 586 A.2d 450 (Pa. Super. 1990)

- 138 שם, בעמ' 453. באותו המקרה, היתה הפרדה באמצעות מסך זכוכית בין הצרכן לבין נותנת שירותי הזנות, כך שלא היתה בכלל אפשרות למגע פיזי בין הצדדים.
- 139 Cal. Penal Code § 647(b)(4).
- 140 People v. Freeman 46 Cal. 3d 419 (Cal. 1988).
- 141 Wooten v. Superior Court 113 Cal. Rptr. 2d 195 (Cal. Ct. App. 2001).
- 142 Sexual Offences Act, 2003, c. 42, § 54(3).
- 143 R v. De Munck [1918] 1 KB 635.
- 144 שם, ההכרעה מנוסחת כך – “we are of the opinion that prostitution is proved if it be shown – that a woman offers her body commonly for lewdness for payment in return”
- 145 Kelly v. Purvis [1983] QB 663.
- 146 R v. Tan [1983] QB 1053.
- 147 שם, תיאור השירותים מפסק דינו של השופט Parker
- “the services provided [...] were of a particularly revolting and perverted kind. Straightforward sexual intercourse was not provided at all. With the aid of a mass of equipment, some manual (such as whips and chains), some mechanical and some electrical, clients were subjected, at their own wish and with their full consent, to a variety of forms of humiliation, flagellation, bondage and torture, accompanied often by masturbation”
- 148 Disorderly house, עבירה שהתפתחה בפסיקה, היא בעצם הרחבה של “בית בושת”, כך שמגוון רחב יותר של מעשים הנוגדים את המוסר הציבורי, נכללים בו.
- 149 לפי § 30, Sexual Offences Act, 1956, c. 69, אשר כבר לא תקף.
- 150 HOME AFFAIRS COMMITTEE, PROSTITUTION, 2016-7, HC 26, at 4.
- 151 Sexual Offences Act, 1956, c. 69, § 33-36. כך, מופללים הן המנהל והן בעל דירה / דייר, המאפשרים להשתמש בנכס כבית בושת. אין הגדרה סטטוטורית לבית בושת, Crown Prosecution Service, *Prostitution and Exploitation of Prostitution* (January 4, 2019) <https://bit.ly/2EyiZQx> (להלן: CPS Guidelines). כמו כן, נפסק כי מקום המשמש יותר מאישה אחת לצורך עיסוק בזנות, אם בריזומנית ואם לאו, מהווה בית בושת, Stevens v. Christy [1987] Cr. App. R. 249.
- 152 Sexual Offences Act, 2003, c. 42, § 53A. ניצול / כפייה מוגדרים בצורה רחבה – “uses force, – threats [...] or any other form of coercion or [...] any form of deception” חשוב לציין כי מדובר בעבירת אחריות קפידה, וכי ידיעת הצרכן לגבי הכפייה איננה רלוונטית.
- 153 Sexual Offences Act, 2003, c. 42, § 52(1).
- 154 Sexual Offences Act, 2003, c. 42, § 53(1).
- 155 Sexual Offences Act, 2003, c. 42, § 51A.
- 156 Street Offences Act, 1959, c. 57, § 1(1). יש להוכיח כי ההצעה למכור שירותי מין חזרה על עצמה לפחות פעמיים בפרק זמן של שלושה חודשים.
- 157 Criminal Justice and Police Act, 2001, c. 16, § 46(1). אין איסור פורמלי על פרסום בעיתונות, אך מועצת העיתונות הנחתה מו"לים שלא לפרסם מודעות כאלה. CPS Guidelines, לעיל הערה 151. השר הממונה (The secretary of state) רשאי, בצו, להחיל את איסור הפרסום גם על מבני ציבור אחרים § 47, Criminal Justice and Police Act, 2001, c. 16.
- 158 R v. Tan, לעיל הערה 146.
- 159 חוק סמכויות לשם מניעת ביצוע עבירות באמצעות אתר אינטרנט, התשע"ז-2017.
- 160 הבאת אדם לידי מעשה זנות לפי סעיף 202 לחוק העונשין, פרסום ומסירת מידע בדבר זנות של קטיין לפי סעיף 205א לחוק העונשין, פרסום בדבר שירותי זנות של בגיר לפי סעיף 205ג(א) לחוק העונשין ופרסום הצעה לעיסוק בזנות לפי סעיף 205ד לחוק העונשין.
- 161 פרקליטות המדינה דו"ח סיכום הפעילות של פרקליטות המדינה לשנת 2018 65 (2018).
- 162 דברי הסבר להצעת חוק הגבלת שימוש במקום לשם מניעת ביצוע עבירות (תיקון מס' 2), התשע"ד-2014, ה"ח 338.

- 163 חיים ויסמונסקי "אכיפה אלטרנטיבית של עברות ביטוי במרחב הסייבר" משפט צדק? ההליך הפלילי בישראל – כשלים ואתגרים 691, 710-711 (אלון הראל עורך, 2017); עוד ראו ע"א 5350/18 מדינת ישראל נ' פיש, פס' 11-13 לפסק דינה של השופטת וילנר (פורסם בנבו, 31.7.2018), שם קובע בית המשפט העליון כי הליך חסימת הגישה הוא נפרד מהליך החקירה וההעמדה לדין של מי שעומד מאחורי הפרסומים באתר האינטרנט הנדון.
- 164 בצ"א (מחוזי ת"א) 18-03-55312 מדינת ישראל נ' חברות בעלות רשיון מיוחד, פס' 10 לפסק דינו של השופט קאפה (פורסם בנבו, 29.3.2018).
- 165 Canada v. Bedford, לעיל הערה 115; HOME AFFAIRS COMMITTEE, לעיל הערה 150.
- 166 HOME AFFAIRS COMMITTEE, לעיל הערה 150. עוד ראו הילה שמיר "גישות פמיניסטיות לרגולציה של הזנות: מבט אוהד על הפער שבין המשפט עלי ספר לבין המשפט בפעולה" מסדירים רגולציה: משפט ומדיניות 121, 123 (ישי בלנק, דוד לוי-פאור ורועי קרייטנר עורכים, 2016).
- 167 ראו לעיל הערה 120.
- 168 רימלט, לעיל הערה 80, בעמ' 452-453.
- 169 דברי הסבר להצעת חוק העונשין (תיקון מס' 111) (הרחבת איסור הפרסום בדבר מתן שירותי זנות והחמרת הענישה), התשע"א-2011, ה"ח הכנסת 366, 73.
- 170 חוק איסור צריכת זנות, לעיל ה"ש 91.
- 171 ס' 3 לחוק איסור צריכת זנות. החוק נכנס לתוקף ביום 10.7.2020.
- 172 דו"ח הצוות הבין משרדי לבחינת הכלים לצמצום צריכת זנות, לעיל הערה 76.
- 173 מסקנות אלה התבססו על אמירות נורמטיביות מתוך סקירת הספרות הרלוונטית לתחום הזנות מתוך משרד הרווחה והשירותים הסוציאליים והמשרד לביטחון פנים, סקירת ספרות בנושא: תופעת הזנות במאה העשרים ואחת (2015), והן על אמירות תיאוריות על דעת הקהל, כך למשל בסקר שנערך נמצא כי 80% מהנשאלים סבורים כי הזנות היא תופעה חברתית שפוגעת בכבוד האדם ו-70% סבורים כי היא פוגעת ביחס של גברים לנשים, דו"ח הצוות הבין משרדי לבחינת הכלים לצמצום צריכת זנות, לעיל הערה 76, בעמ' 34, ובפרט ה"ש 122.
- 174 דברי הסבר להצעת חוק איסור צריכת זנות (הוראת שעה), התשע"ט-2018, ה"ח הממשלה 1258 58, 59.
- 175 גישה זו גם באה לידי ביטוי בפסיקה: ת"פ (מחוזי ת"א) 17-07-27348 מדינת ישראל נ' פסו, פס' 14 לפסק דינו של השופט לוי (פורסם בנבו, 12.9.2018); בצ"א (מחוזי ת"א) 19-05-35877 מדינת ישראל נ' מפעיל אתר האינטרנט www.1800800.co.il, פס' 10 לפסק דינו של השופט שגי (פורסם בנבו, 23.12.2019) (להלן: בצ"א www.1800800.co.il).
- 176 תפיסה זו עולה מהנחיית פרקליט המדינה, לעיל הערה 103. ראו גם "מדיניות האכיפה בעניין חוק איסור צריכת זנות (הוראת שעה ותיקון חקיקה), תשע"ט-2019" הנחיות היועץ המשפטי לממשלה 4.1115 (התש"ף).
- 177 ראו למשל עניין *Paulino*, לעיל הערה 134, וכן עניין *Freeman*, לעיל הערה 140, שם נדחו טענות בדבר הצורך בהפללת תעשיית הפורנוגרפיה.
- 178 זאת על רקע הפסיקה של בית המשפט העליון המכירה במופעים מסוימים של הרשת כמעין "מרחב ציבורי" או "כיכר העיר" החדשה: רע"א 4447/07 מור נ' ברק אי.טי.סי. [1995] החברה לשרותי בזק בינלאומיים בע"מ, פ"ד סג(3) 664, פס' 14 לפסק דינו של השופט ריבלין (2010); א"ב 1806/19 ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-21 נ' כסיף, פס' 42 לפסק דינה של הנשיאה חיות (פורסם בנבו, 18.7.2019); רע"א 1239/19 שאול נ' חברת ניידלי תקשורת בע"מ, פס' 36 לפסק דינה של השופטת ברק-ארוז (פורסם בנבו, 8.1.2020); רע"פ 5991/13 סגל נ' מדינת ישראל, פס' 1 לפסק דינו של השופט עמית (פורסם בנבו, 2.11.2017); בש"פ 6880/12 פלוני נ' מדינת ישראל, פס' 9 לפסק דינו של השופט זילברטל (פורסם בנבו, 5.11.2012).
- 179 ס' 205 לחוק העונשין, על פי לשונו, אינו מגביל את הפרסום להצעה עצמה בדבר מתן שירותי זנות, אלא ניתן לפרשו בצורה רחבה יותר, ככוללת כל פרסום הנוגע למתן שירותי זנות. השוו עם הפרשנות המרחיבה שניתנה ל"פרסום" בס' 205 לחוק העונשין, בבצ"א www.1800800.co.il, לעיל

- הערה 175, שם הכריע השופט שגיא כי אתר אינטרנט הכולל פרטים על נותנות שירותי זנות ללא דרכי יצירת קשר, עדיין מהווה פרסום שירותי זנות לעניין ס' 205 לחוק הזנות, והורה על מתן צו הגבלת גישה לאתר.
- 180 סוגיה זו, של אחריות מנהל הפלטפורמה לתוכן המועבר בין צרכני הזנות, אינה ייחודית רק לנושא דיוננו, אלא למעשה היא נוגעת לכל מקרה של פרסום תכנים אסורים (כגון הסתה לאלימות ולטרור, פגיעה בפרטיות, הטרדה מינית ועוד) בידי המשתמשים במסגרת פלטפורמות מקוונות שבהן יש ריבוי דוברים ומפיצי תכנים.
- 181 זאת בשונה ממופעי חשפנות, אשר אומנם דומים לשירותי המצלמות החיות בכך שאינם כרוכים במגע פיזי בין נותנת השירות לבין הצרכן (למעט כאשר מדובר במופע חשפנות הכולל "לאפ דאנס", ראו הנחיית פרקליט המדינה, לעיל הערה 103), אך שונים בכך שמדובר במופע, כלומר מול קהל צרכנים. אולם, כאשר מדובר באקט של חשפנות, המתבצע בחדר נפרד, מול צרכן בודד, אשר מורה לנותנת השירות אילו מעשים מיניים לבצע בעצמו. ה – הרי שיש מקום להפלייל.
- 182 מעניין לציין כי בהקשר קרוב, של הגדרת עבירות המין בחוק העונשין קיימת הוראה ישנה בס' 350, הקובעת כי מעשה מיני של אדם בעצמו, שהתבצע ללא הסכמה (או בהתאם לאחת הנסיבות האחרות שמקימות עבירות מין: מצב מונע התנגדות, קטינות מתחת לגיל 14 ועוד) יכול להקים את עבירת האינוס, מעשה הסדום או המעשה המגונה.
- 183 לעניין הפגיעה העלולה להיגרם כתוצאה מהפצה של תיעוד המעשים המיניים, השוו עם ע"פ 5090/18 מדינת ישראל נ' פלוני (פורסם בנבו, 31.10.2018), שבו בית המשפט העליון החמיר את עונשו של המשיב, בין היתר בשל העובדה שבית המשפט המחוזי לא העריך נכון את חומרת העבירה. בית המשפט גם פירט ועמד על אופי הפגיעה וציין כי (פס' 10 לפסק דינו של השופט פוגלמן) – "כל הטרדה מינית מבזה את אנושיותו של אדם ושוללת את האוטונומיה שלו ואת שליטתו בגופו (דברי ההסבר להצעת חוק למניעת הטרדה מינית, התשנ"ז-1997, ה"ח 484, 484). כך גם, ואף ביתר שאת, בהפצת תיעוד מבזה או משפיל המתמקד במיניות של אדם. המתועדת, מוצגת בתור אובייקט מיני להנאת הצופים והשומעים. היא נחשפת לעיני כול, פשוטו כמשמעו, בלי שביקשו את הסכמתה. יסוד ההסכמה חשוב במיוחד, שכן הוא מבטא את האוטונומיה של הפרט במובנה המובהק ביותר, דהיינו בהחלטות של אדם אילו פרטים אינטימיים לחשוף לאחרים, למי לחשוף אותם ובניסיונו לשלוט בדמיון שלו בקרב מכריו ובציבור בכלל (עניין פלונית, עמ' 737-738). לפיכך מדובר בפגיעה חמורה וממשית בעלת מאפיינים של פגיעה מינית, והיא מצדיקה את החלת הכלים המשפטיים של החוק למניעת הטרדה מינית". כלומר, בעוד שהדין הישראלי אינו מביע דעה נחרצת כי הזנות כשלעצמה מהווה פגיעה מינית, קיימת הכרעה ברורה כי לכל הפחות שפרסום (ללא הסכמה) של אותם מעשים מיניים יהווה פגיעה מינית, אשר היא כאמור חמורה עד מאוד.
- 184 להרחבה על הפגיעות המקוונות הייחודיות לנותני שירותי מין דרך מצלמות חיות ראו Angela Jones, "I Get Paid to Have Orgasms": Adult Webcam Models' Negotiation of Pleasure and Danger, 42(1) J. WOMEN IN CULTURE AND SOCIETY 227, 239-49 (2016).
- 185 במילים אחרות, לפי תפיסה זו, גם אם במקרה מסוים ניתן היה להוכיח שנותנת שירותי הזנות אכן היה מעוניין להעניק שירותים אלה תמורת תשלום מרצון חופשי ומלא, עדיין יש לאסור זאת. זאת בדומה, למשל, לאיסורים על סחר באיברים, לפי ס' 3 לחוק השתלת איברים, התשס"ח-2008 (אם כי יצוין שבחוק זה האיסור הוא הן על "קונה" האיבר, הן על ה"מוכר" והן על המתווך, ואילו בתחום הזנות אין איסור המוחל על נותנת שירותי הזנות). להרחבה על הרציונלים בבסיס האיסור על סחר באיברים ראו איתן יחיאל קידרון "סייג לאחריות פלילית לסחר באיברים" מחקרי משפט ל 247 (2015).

